

SLOVENEČ

Naročnina

za državo SHS:

a) po pošti mesečno Din 12
b) dostavljen dom
mesečno 10

za inozemstvo:

mesečno Din 20

Sobotna izdaja:

v Jugoslaviji Din 15

v inozemstvu 35

Mesečna priloga: Vestnik SHSZ

Gene inseratom:

Enostopna petna vrsta mali
oglas po Din. 1.— in Din. 1.50,
veliki oglas nad 45 mm vi-
šine po Din. 2.—, poslana št.
po Din. 3.—.Pri večjem naročilu popust.
Izbrana vsak dan izvzemlj
ponedeljka in dneva po praz-
nika ob 5. uri zjutraj.

Poština plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Ro. opisi se ne vračajo; neuravnotežena pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 650 za naročnike in št. 349 za oglase.
zagreb 39.011, sarajev 7583, praska in dunaj 24.787

Volk spokornik.

Stari lisjak Pašić je razkol, ki je vsled napovedujočega se aktivnega posega Hrvatskega bloka v parlamentarno politiko nastal v demokratski stranki, izrazil v svoje namene. Posrečilo se mu je namreč, da se je demokratska stranka ne brez zasluge njegovih pretkanjih manevrov pokazala pred svojimi zavezniki radikali kot nezanesljiva ter da se je tudi krona morala uveriti, da z njo ni mogoče razplesti položaja. Vsled tega je Pašić dobil pooblastilo, da v slučaju potrebe, o kateri ni dvoma, tudi volivno vladno sestavi iz samih članov radikalne stranke.

Demokrati so torej izkomplimentirani iz vladne večine in iz nove vladne kombinacije, ki ima izvesti skupščinske volitve. Te bo izvedla čisto radikalna vlada in to je za demokrate, ki niso ves čas delali nobene druge politike nego te, da za vsako ceno ostanejo kot privesek radikalov v vladi, če jim ti prepuščajo izvestne ministrske stolice, naravnost udarec na glavo. To velja v veliko večji meri zdaj, ko gre za vlado, ki bo izvedla volitve, katere bi mogle demokratom zagotoviti njihovo sedanjo strankarsko moč le, ako bi oni bili v tej vladi.

Zato ni čudno, če je naša javnost sprito tega za demokrate tako tragičnega dogodka z velikim zanimanjem pričakovala, kaj bo reklo glasilo dr. Žerjave, ki se je najbolj držalo koalicije z radikali, da more ključ s pomočjo centralističnih velesrbskih bratov držati Slovenijo v krempljih, in jo dosledno predstavljajo kot sakrosanktni noli me tangere, nasprotnike te koruptne zveze pa žigosalo kot separatiste, izdajalce kralja in države ter subjekte najnižje vrste.

No — volk je oblekel spokorniško haljo in meče zdaj kamenje na bive tovariše svojih grehov. Zdaj se predstavlja kot onega, ki je v koaliciji z radikali varoval državo, posebit pa Slovenijo, pred tem, da jo niso njegovi pajdaši radikali povsem raztrgali. Jaz se nisem, deklamira volk spokornik, imel v vladi boriti samo zoper separatiste, ki so hoteli iz Jugoslavije napraviti umetno konstrukcijo treh plemenitih državice, ampak moja glavna skrb, oja bratje, je bila ta, da sem zadrževal radikalno reakcijo, ki hoče iz naše domovine napraviti oblast enega samega plemena, Velike Srbije! Razen tega pa sem se jaz, hrabri volk, boril še zoper tretjo, komunistično fronto, zoper oni val proletarske nezadovoljstva, ki ga je vzbujal počasni gospodarski in socialni razvoj naše države! Mi demokrati, in v prvi vrsti seveda Žerjav in Pribečević, sva po svojih močeh onemogočevala, da ni na vseh poljih našega mladega državnega življenja zmagovala reakcija! Sploh velesrbske elemente smo krotili mi, Žerjavci, in v nove volitve bomo šli demokrati z geslom proti radikalom, socialni reakciji in srbskim hegemonistom...

Lepo deklamira volk in meni, da so že pozabljeni vsi zločini, ki jih je izvršil v bratski slogi s Pašićevimi radikali nad slovenski narodom, da iz katere vali sedaj odgovornost na svoje bive zaveznike. Demokrati so zadrževali socialno reakcijo! Tisti demokrati, ki so spočeli »Obznanilo«, tisti Pribečević, ki jo je podpisal, tisto »Jutro« in tisti »Narode«, ki sta jo s tako vnemo zagovarjala kot edino rešitev države! Tisti Žerjav, minister za socialno politiko, ki je odpravil osemurni delavnik, oropal naš delavski zavarovalni zavod avtonomije in njegove milijone prenesel v Belgrad ter podpisal zakon o pokojninskem zavodu za nameščence, kateri daje od ministrstva imenovanemu predsedniku pravico vsak sklep sistirati! Tisti demokrati, ki so oropali velik del delavstva v Jugoslaviji zdravilne pravice, razpustili njihove strokovne organizacije, ter napolnili ječe z delavskimi voditelji!

Politična nepoštenost demokratske stranke pa gre še tako daleč, da si zdaj po prelomu z radikali pripisuje celo za slugo, da je preprečila, da Slovenija ni postala oblast Velike Srbije! Oni torej mi-

slijo, da nihče več ne ve, kako so ravno oni in v prvi vrsti oni forsirali zakon o oblatni razparcelaciji Slovenije pod vodstvom velikih županov kot eksponentov Belgrada, kateri bi imeli pod seboj oblatno skupščino kot pokoren organ svoje samovolje. Pašićevi radikali so sicer dostojni pajdaši Pribečević-Zerjavovih demokratov, toda prav v tej točki so imeli še toliko uvidevnosti v sebi, da so ta zakon zadrževali, dočim Žerjavci niso mogli dočakati trenutka, da Slovenijo in Hrvatsko izpremenijo v velesrbsko domeno.

Obznanaši, orjunaši in sovražniki slovenskega naroda, slovenskega jezika, slo-

venske univerze in kulture, uničevalci naših avtonomnih zavodov, zagovorniki iztrebljenja slovenske narodne individualnosti, nasilni posrbljevalci in unitaristi: pojejo zdaj na slovensko piščalko. Ali je naša politična zgodovina že kdaj videla večje hinavstvo?

Dobro, da naše ljudstvo ničesar ne pozabi. Demokratom se bo zgodilo kakor volku spokorniku. Hvalabogu, njihovi grehi so jih sami pripeljali tako daleč, da so zdaj morali obleči hinavsko raševino, katero jim bo pa ljudstvo raztrgalo raz telesa. Z radikali naj opravijo Srbi, z demokrati bomo pa mi!

Velesrbska Pašićeva vlada sestavljena.

PORAŽENI IN IZNENADENI DEMOKRATI — USILJIVO PODREPNIŠTVO SAMOSTOJNEŽEV. — PRISEGA MINISTROV. — SEJA SKUPŠČINE SE VRŠI V PONEDELJEK.

Belgrad, 16. dec. (Izv.) Pri Nikoli Pašiću so se dopoldne sestali dr. Marković in Marko Trifković. Njihovo posvetovanje je trajalo do opoldne. Na tem posvetovanju se je sklenilo, da se sestavi vlada z radikalno večino in da se sprejme vanjo kaka manjša slovenska ali hrvatska skupina. Od vseh parlamentarnih skupin je edino samostojni kmetijski klub pristal na to, da vstopi v vlado. Vladni muslimani, ki so bili istotako v kombinaciji, so imeli dopoldne sejo. Ker ni bila večina njihovih poslancev v Belgradu, niso ničesar definitivnega sklenili. Nahajajo se v zelo kočljivem položaju. V Bosni so namreč radi svoje oportunistične politike izgubili mnogo pristašev. Na seji so sklenili, da se brzojavno pozovejo vsi poslanci v Belgrad. Naročili so tudi glavnemu odboru svoje stranke, naj se takoj sestane, da da potrebna navodila. Dr. Karamahmedović se je ob 12. uri oglašil pri Pašiću ter mu izjavil, da je brzojavno pozval vse člane kluba v Belgrad in da mu bo šele po njihovem prihodu mogel dati definitivni odgovor. Pašić je pridržal muslimanom ministristvo za trgovino in industrijo.

Okoli 12. so pričele krožiti vesti o novem kabinetu. Pašić je sklenil, da sprejme v svoj kabinet po enega Slovence, Hrvata in Srba, ki bi ne bili člani parlamenta. Izmed Slovencev so se imenovali med drugimi dr. Ravnihar, prof. dr. Kušej, Ivan Hribar in dr. Niko Zupanič. Končno se je Pašić odločil za dr. Niko Zupaniča. Izmed Hrvatov je bilo istotako več kandidatov, med njimi bivši hrvatski ban Mihajlovič. Pašić se je končno odločil za požeškega velikega župana dr. Gjivo Supila. Lista je bila že popolnoma gotova in ob šestih popoldne bi moralo novo ministristvo položiti prisego kralju. Medtem pa je nenadoma prišel h Pašiću predsednik samostojnega kmetijskega kluba Rajer, ki je izjavil, da je imel kmetijski klub sejo, na kateri je sklenil, da vstopi v vlado le, ako se sprejmejo nekatere njegove zahteve. Kmetijski klub je računal, da bo v zadnjem trenutku izvršil pritisk na Pašića in dobil gotove koncesije. Pašić pa je spoznal njihovo igro, vzel izjavo na znanje ter izjavil, da bo za kmetijski klub ostalo do ponedeljka ministristvo za kmetijstvo nezasedeno. Rajer je odšel v svoj klub, Pašić in ostali ministri razen dr. Supila, dr. Srskića in dr. Zupaniča, ki niso v Belgradu, pa okoli šestih k prisegi na dvor. Puteelj bo položil prisego jutri ali pa v ponedeljek, ostali pa, ko pridejo v Belgrad.

NOVO MINISTRSTVO

je sestavljeno nastopno:

Ministrski predsednik: Nikola Pašić.

Ministrstvo za prosveto: Miša Trifunović.

Ministrstvo za notranje stvari: Milorad Vujčić.

Ministrstvo za zun. stvari: dr. Momčilo Ninčić.

Ministrstvo za promet: dr. Velizar Janković.

Ministrstvo za pravosodje: dr. Laza Marković.

Ministrstvo za vojno in mornarico: general Pešić.

Ministrstvo za socialno politiko: Ninko Perić.

Ministrstvo za šume in rude: dr. Milan Srskić.

Ministrstvo za finance: Stojadinović, ravnatelj Anglo-trgovske banke v Belgradu.

Ministrstvo za pošto in brzojav: Velja Vukičević.

Ministrstvo za javna dela: Nikola Uzunović.

Ministrstvo za narodno zdravje: Slavko Miletić.

Ministrstvo za agrarno reformo: Krsta Miletić.

Ministrstvo za vere: Ljuba Jovanović.

Ministrstvo za izenačenje zakonov: Marko Trifković.

Ministrstvo za trgovino in industrijo je nezasedeno in je pridržano za muslimane. Začasno ga bo vodil dr. Laza Marković. Za kmetij. klub je pridržano ministristvo za kmetijstvo, čegar vodstvo je začasno poverjeno ministru za agrarno reformo Krsti Miletiću.

Razen tega sta ministra brez portfelja dr. Zupanič in dr. Supilo.

Ta lista je zelo zanimiva. Vsi navedeni ministri so Srbi razen dr. Zupaniča, ki pa je pred vojno stopil v pravoslavje, kakor je izjavil, in se ne more šteti med Slovence. Glede dr. Supila je znano, da je Srb, ker je sam izjavil, da je Srb katoliške vere. Z ozirom na to bo imela nova vlada popolnoma srbski značaj, program njen bo velika Srbija, geslo pa »Srbij skupaj«. Zanimivo je tudi, da je minister za vere Ljuba Jovanović, dasi je javna tajnost, da bo upravljal ministristvo za notranje zadeve. Drugo zanimivo dejstvo je, da je v to ministristvo vstopil tudi Protičev pristaša Miša Trifunović, ki je vzdrževal zveze med radikalnim klubom in Stojanom Protičem. Nadalje sta v njem tudi Protičeva pristaša Uzunović in Stojadinović. Radikalci so davi ponudili Protiču finančno ministristvo, ki ga pa ni hotel sprejeti ter je delegiral Stojadinovića.

Sestava nove vlade se tolmači, da pomenja poraz Pribečevića in pomirjenje Protiča z radikalnim klubom. Ta vlada pomenja obenem hud udarec Hrvatskemu bloku, kar je uspeh neresne politike Radića in ostalih skupin Hrvatskega bloka.

DEMOKRATSKO CASOPISJE V STISKU

Belgrad, 16. dec. (Izv.) Ko se je davi zvedelo, da je dobil Nikola Pašić od kralja mandat za sestavo volivne vlade, je nastalo v parlamentarnih krogih živahno gibanje. Poslanci vseh klubov so se sestali in razgovarjali o položaju. Vsi radikalni poslanci so se zbrali v radikalnem klubu in pričakovali odločitve Nikole Pašića, ki so mu dali proste roke, da sam sestavi listo ministristva. Takoj se je zvedelo iz radikalnih krogov, da bo Pašić sestavil homogeno radikalno vlado. Ta vest je bila najbolj neverjetna, dasi se je moglo računati, da hoče Pašić zadati demokratski stranki smrtni udarec in da bo v zadnjem trenutku zapustil Pribečevića. Na Pribečevićeve prijatelje je učinkovala ta vest uničujoče. Vanjo nikakor niso mogli verovati in so neprestano pretresali politični položaj Dr. Žerjav, dr. Kukovec, dr. Lukinić in ostali se niso mogli spoznati v položaju in so se prenečeni zbrali pri Pribečeviću, da se posvetujejo, kaj naj ukrenejo. Naravno je, da niso prišli do nobenega sklepa. Ob 11. uri

dopoldne se je sestel demokratski klub k seji, ki je bila podobna sejmju. Pribečevići pristajali so očitali Davidovičevim, da je njihova republikanska politika povzročila ta položaj. Davidovičevi pristajali so odgovarjali, da je to uspeh Pribečevićeve in Lukinićeve politike, ker sta neprestano zatrevjala kralju, da ni brez Pašića možna nobena kombinacija. Radi velikega hrupa se seja ni mogla nadaljevati ter se je prekinila do popoldneva. Na popoldanski seji se je sklenilo, da bo demokratski klub izdal jutri komunike o poteku pogajanj in o razvoju krize. V ta namen in v svrhu razčiščenja položajav klubu se je izvolil poseben odbor, v katerem so Ljuba Davidović, Voja Veljković, dr. Ribar, Maša Sokić, dr. Kumanudi, Pribečević, Timotijević, Pečić in Voja Marinković. Posl. Maša Sokić ima tudi nalogo, da sestavi besedilo komunikeja in ga jutri predloži demokratskemu klubu, ki bo imel popoldne sejo. Na popoldanski seji demokratskega kluba se je razpravljalo tudi o stanju demokratskega tiska, ki je sedaj prišel v velike nepravilke, ker je znano, da se je vzdrževal iz dispozijskih fondov in provizij bank na račun raznih uslug pri vladi. Ker demokratski klub ne bo mogel več nuditi teh uslug, bo demokratski tisk ostal brez denarja. Razprava o tej stvari se ni končala ter se bo nadaljevala jutri popoldne. Sokić je dobil tudi mandat, da organizira demokratski tisk. Kakor izgleda, bo večina pokrajinskih demokratskih listov prenehala izhajati.

DEMAGOGSTVO NOVE VLADE.

Belgrad, 16. dec. (Izv.) Po prisegi ob pol 7. zvečer na dvoru so se zbrali vsi ministri v predsedništvu vlade, kjer so imeli svojo prvo sejo. Trajala je nekaj čez 8. zvečer. Na seji se je razpravljalo o programu vlade in je bilo sklenjeno, da se narodna skupščina skliče k seji za ponedeljek popoldne. Na tej seji se bo nova vlada predstavila poslancem ter obrazložila svoj program, ki bo obstojal v tem, da bodo radikali predložili skupščini uradniški in invalidski zakon. Gotovo je, da bodo to storili samo radi agitacije, zakaj nove vlade ne bo v parlamentu podpisala razen kmetijskega kluba nobena stranka in vlada radi tega tudi ne bo imela večine. V tem slučaju bodo radikali agitirali pred ljudstvom proti demokratom, da so bili proti uradniškemu in invalidskemu zakonu.

VLADNA MANJSINA V FINANČNEM ODBORU.

Belgrad, 16. dec. (Izv.) Na podlagi 8. točke finančnega zakona je finančni odbor permanenten. Brez njegovega dovoljenja se ne more izdati niti vinarja. Ker pa imajo radikali v finančnem odboru med 32 člani samo 9 zastopnikov, torej veliko manjšino, se razpravlja v parlamentarnih krogih, kakšne korake bodo ukrenili radikali, da pridejo do denarja, ki ga potrebujejo za volitve.

IZPRAZNJENE BLAGAJNE.

Belgrad, 16. dec. (Izv.) Finančni minister dr. Kumanudi je takoj, ko je zvedel, da ne bo več minister, podpisal ukaz, s katerim daje 36 milijonov dinarjev za invalidske podpore, 120 milijonov dinarjev pa je vrnil Narodni banki na račun dolga tak, da je popolnoma izpraznil državno blagajno. Ravno tako so tudi ostali ministri podpisali najrazličnejše ukaze.

KONEC PRIBEČEVIĆEVIM FRAZAM.

Zagreb, 16. dec. (Izv.) »Hrvat« pozdravlja povodom nove Pašićeve vlade dejstvo, da ni v njej nobenega Hrvata. S tem je končno odstranjena laž, katero so vzdrževali Pribečević in tovariši, ko so gonili v kabinet kot predstavnike Hrvatov kreature, ki so služili kot firma za protihrvatsko politiko. Borba, ki se je doslej vodila z lažjo, je postala sedaj odkrita tudi na srbski strani in tako je prišel boj v odločilno fazo.

DAVIDOVIĆEV BLOK.

Zagreb, 16. dec. (Izv.) »Hrvat« poroča, da namerava Ljuba Davidović sestaviti iz opozicije opozicijski blok pod imenom »Parlamentarne unije« za boj proti sodanji vladi.

Umor predsednika poljske republike.

Varšava, 16. decembra. (Izv.) Danes popoldne je bil pri slovesni otvoritvi letne razstave v slikarskem salonu izvršen atentat na novoizvoljenega predsednika republike Narutowicza. Predsednik je mrtev. Atentator je akademični slikar Eligiusz Niewiadomski, ki so ga prijeli.

Umor pred komaj enim tednom izvoljenega predsednika poljske republike, dr. Gabriela Narutowicza, ne bo pretresel samo poljske države, ampak našel odmeva po celem svetu. To je slab omen za Poljsko, da je prvi svobodno od zastopnikov celega naroda izbrani predsednik po svetovni vojni zedinjene in obnovljene republike padel od morilčeve roke. To tembolj, ker je ta krvavi čin potekel po vsej priliki iz političnih nagibov in sicer iz istih, ki so si bili v Nemčiji izbrali za žrtev Erzbergerja in Rathenau-a. Vsaj toliko je gotovo, da je izvolitev Narutowicza bila za poljske desničarske stranke signal za odkrito vstajo in da je sredi take do skrajnosti napete boje atmosfere lahko razlagati, kako je mogla v nekem dozoreti misel, da konča življenje moža, izvoljenega od ljudskih in socialističnih strank ter od poslancev nepoljskih narodnosti.

Vsled te okolnosti se je bati, da ta umor poveča notranje politične zmede poljske republike in da bo vsled tega še bolj trpelo itak dezolatno gospodarsko stanje Poljske ter njen malo zavidni mednarodni položaj. Desnica, obstoječa iz onih elementov, ki iz strahu pred 60% Ukrajincev, Nemcev, Judov in drugih narodnosti ter pred socialističnimi delavskimi in radikalno »ljudovskimi« masami malih kmetov zagovarjajo režim nacionalistične diktature — in levica si bosta po tem krvavem činu stali nasproti kot dva nepomirljiva sovražna tabora. Da bodo zunanji sovražniki sedanje Poljske, predvsem sovjetska Rusija in Nemčija ta položaj izrabili zase, je jasno. Poljsko čakajo izredno težki časi.

Varšava, 16. dec. (Izv.) O umoru predsednika Narutowicza so znane nastopne podrobnosti: Pri vstopu v razstavno dvorano je oddal akademični slikar Niewiadomski od zadaj tri strele iz revolverja na predsednika republike, nakar je hotel pobegniti. Prijel pa ga je eden izmed predsednikovih adjutantov. Predsednik se je zgrudil smrtno ranjen na tla ter je izdihnil v nekaj minutah. Predsednikovo truplo so prepeljali ob asistenci ulanskega eskadrona v palačo Belvedere, kjer so ga položili v avdiencijski dvorani na mrtvaški oder. Malo časa za tem se je sestal ministrski svet k seji.

Varšava, 16. dec. (Izv.) Radi smrti predsednika republike Gabriela Narutowicza prevzame njegove posle v zmislu člana 40. ustave sejmiki maršal Rataj, ki bo nemudoma sklical narodno skupščino v svrhu volitve novega predsednika republike.

Fašistovska diktatura.

Rim, 16. dec. (Izv.) Danes ponoči je imel vrhovni svet fašistov posvetovanje, ki se ga je udeležil tudi ministrski predsednik Mussolini. Sklenilo se je, da se organizacija fašistovske milice preosnuje v novo četo, ki bo nosila ime narodna varnostna milica ter bo direktno podrejena Mussoliniju.

Rim, 16. dec. (Izv.) Ministrski svet je pooblastil ministrskega predsednika, da

sme uporabiti primerna sredstva proti vsaki stranki ali gibanju, ki bi skušalo kršiti mir in red.

ITALIJANI TEPENI.

London, 16. dec. (Izv.) Reuterjev urad poroča iz Malte, da so Italijani izgubili v Tripolisu v številnih arabskih napadih več vasi in da so italijanske vojaške oblasti postavile okoli mesta Tripolis žične ovire in druga obrambna sredstva. Pričakuje se italijanska ofenziva.

ITALIJANSKA PLOVBA V ČRNEM MORJU.

Rim, 16. dec. (Izv.) Italijanska delegacija v Moskvi poroča, da je ruska vlada zopet dovolila italijansko plovbo v Črnem morju. Tržaški »Lloyd« je zopet prevzel svojo službo.

Resolucija svetovnega mirovnega kongresa.

Haag, 16. dec. (Izv.) Potem ko je svetovni mirovni kongres sprejel z vsemi glasovi proti glasovom ruskih zastopnikov resolucijo proti zasedbi ruhrskega ozemlja, je predložil vodja nizozemske socialnodemokratske stranke Troelstrua resolucijo politične komisije, ki pravi med drugim: Kongres zahteva 1. Revizijo mirovnih pogojev na podlagi resolucije druge socialistične internacionale in mednarodne strokovne zveze; 2. odločen boj v parlamentih kakor tudi izven njih, proti militarizmu in oboroževanju; 3. javno nadzorstvo nad industrijo za oboroževanje potom Društva narodov s sodelovanjem delavskih organizacij; 4. preosnovo vojne industrije; 6. reformo Društva narodov, ki mora kot najvišja mednarodna instanca urediti tudi mednarodne politične, gospodarske in pravne razmere. Končno se zahteva odprava tajnih pogodb in tajne diplomacije. Tudi ta resolucija je bila sprejeta proti glasovom ruskih zastopnikov. Končno je predložil Fimmen resolucijo strokovne komisije, ki pravi med drugim: Organizirati se mora energična propaganda za mir in proti imperializmu ter militarizmu. Delavsko gibanje se mora upreti vsaki vojni ter preprečiti izbruh kake vojne z izvedbo splošne stavke. Nadalje mora delavsko gibanje nadzirati fabrikacije in razpošiljanje kakršnegakoli vojnega materiala ter voditi propagando, da postane v bližnji bodočnosti fabrikacija in razpošiljanje vojnega materiala sploh nemogoče. Pri morebitnih konfliktih mora postati obligatorično med prizadetimi državami odločitev razsodišča. Tudi ta resolucija je bila sprejeta proti glasovom Rusov. Predsednik Thomas je zaključil kongres z željo, da naj bi ne nastopila potreba, proglasiti splošno stavko.

STALIŠČE ZEDINJENIH DRŽAV S. A. GLEDE REPARACIJSKEGA VPRAŠANJA.

Pariz, 16. dec. (Izv.) Agence Havas poroča iz Londona, da bo ameriški poslanik Harwey 23. decembra t. l. odpotoval v Zedinjene države, da poroča predsedniku Hardingu o uspehu razgovorov ameriških poslanikov v Londonu, Berlinu in Bruslju glede položaja reparacijskega vprašanja. Ameriški vladi so bili novi nemški predlogi znani, predno jih je pustil predložiti državni kancelar Cuno angleškemu ministrskemu predsedniku Bonar Lawu in predno so jih poznali zavezniki. Nobena znamenja ne govore za to, da je Amerika ugovarjala proti izročitvi teh predlogov zaveznikom. Zedinjene države nameravajo baje predlagati Nemčiji, naj najame zasebno posojilo. Niso pa znana jamstva, ki bi jih v tem slučaju zahtevala Amerika od Nemčije.

London, 16. dec. (Izv.) Listi poročajo iz Washingtona, da se v dobro poučenih krogih zatrjuje, da bo Amerika v kratkem podvzela važen korak glede na evropski položaj. Ta korak bo imel namen doseči, da se skliče v Washington svetovni gospodarski kongres.

Pariz, 16. dec. (Izv.) »New York Herald« poroča iz Washingtona, da bo ameriška vlada v kratkem poslala zaveznikom posebno noto. Iz dobro poučenih krogov se poroča, da bodo Zedinjene države v tej noti predlagale otvoritev kredita Nemčiji v znesku 6 milijard zlatih mark. Nemčija bi mogla do najvišjega zneska dovoljenega kredita nabaviti v Zedinjenih državah in drugih deželah sirovine in živila. Predujem bi se zavaroval s hipoteko na nemško imovino, všteti carine, vsled česar bi se morali Francija in Belgija odpovedati hipoteki, ki jo imata na nemški posesti. Franciji in Belgiji bi se iz naslova reparacij ne izplačala nobena dolžna vsota, toda Nemčija bi bila dolžna, plačati upnikom vsako zapadlo dolžno odškodnino. Nemčiji bi se priznal za plačilo kredita rok 10 let.

London, 16. dec. (Izv.) Reuterjev urad poroča iz Washingtona, da je predsednik Harding razpravljal včeraj s svojim kabineto o vprašanju evropskih reparacij v seji, ki je trajala več kot dve uri. Vprašanja, ki so bila v razpravi, so se tikala predloga o mednarodnem posojilu Nemčiji, ki se po uradnih poročilih ameriški vladi nahaja neposredno pred polomom. Medtem se poroča, da ni načrt o posojilu doslej podal še nobenega konkretnega dejstva.

ZAUPNICA POINCAREJU.

Pariz, 16. dec. (Izv.) Po debati o londonski konferenci je zbornica sprejela od vlade zahtevani navadni dnevni red, ki vsebuje zaupnico, s 512 glasovi proti 76 glasovom.

IZJAVE BONAR LAW O REPARACIJAH.

London, 16. dec. (Izv.) Na nekem zborovanju unionistov je izjavil ministrski predsednik Bonar Law, da se je radi londonskih razgovorov negotovost reparacijskega problema znatno ojačila.

ANGLEŠKI PARLAMENT.

London, 16. dec. (Izv.) Angleški parlament je bil s prestolnim govorom odgođen preko Božiča.

ODPOKLIC ANGLEŠKEGA POSLANIKA IZ PARIZA.

Pariz, 16. dec. (Izv.) Angleški poslanik lord Harding je danes izročil predsedniku Millerandu svoje odpoklicno pismo.

BOŽIČNE POČITNICE ANGLEŠKEGA PARLAMENTA.

London, 16. dec. (Izv.) Parlament je bil včeraj poslan na božične počitnice. Prestolni govor kralja pravi med drugim: Velike težkoče problema obnovitve gospodarskega ravnotežja v Evropi se morejo premostiti le z potrpežljivim resnim sodelovanjem vseh, ki so najbolj prizadeti.

ČEŠKI POSLANIK PAVLU O BOLGARIJI.

Bratislava, 16. dec. (Izv.) Čekoslovaški poslanik v Sofiji Bogdan Pavlu je imel v državnoznanstveni družbi predavanje o bolgarskih pravnih in socialnih razmerah. V svojih izjavah je poudarjal, da narašča v Bolgariji narodni in slovanski rekreacijski proces in dan v več daleč čas, ko bo zopet stopila Bolgarija kot enakopraven član v veliko družino slovanskih narodov.

SEJA ČEŠKOSLOVŠKE POSLANSKE ZBORNICE.

Praga, 16. dec. (Izv.) Prihodnja seja poslanske zbornice bo v ponedeljek. Na

dnevem redu je ženevski protokol in garancijski zakon glede Avstrije.

INDUSTRIJSKA KRIZA NA ČESKO-SLOVAKEM.

Praga, 16. dec. (Izv.) Največja tovarna čevljev v Čekoslovaški, tvrdka Bata v Zlinu na Moravskem, ki je izvažala zlasti v Jugoslavijo in na Dansko, mora svoj obrat znatno omejiti. Za prihodnjo soboto je odpovedano delo 500 delavcem. Ostali delavci bodo delali v omejenem obsegu.

ČEŠKO-SLOVAŠKA ZA ZNIZANJE TKZV. OSVOBODILNIH TAKS.

Brno, 16. dec. (Izv.) »Lidove Novine« poročajo iz Pariza, da je čekoslovaška vlada tudi na bruseljski konferenci stavila predlog za znižanje takozvanih osvobodilnih taks in sicer v istem razmerju, v katerem so se doslej znižala reparacijska plačila.

Ob likvidaciji režima.

Stojimo sredi akutne vladne krize. Pa naj pride karkoli, eno je gotovo, namreč to, da je sedanji koruptni centralistični režim doigran in da je le še vprašanje kratkega časa, kedaj enkrat za vselej izdahne. Tudi če se obnovi centralistična vlada — do volitev — prav, naj bo mera dopolnjena, tudi njej bodo dnevi šteli že danes in vsakemu političnemu analabetu mora biti jasno, da bo to zadnji obupni poizkus belgrajske oligarhije obdržati centralistični absolutizem s silo proti volji ogromne večine ljudstva.

Te ljudske volje ne bo mogoče teptati večno, da, kakor kaže že danes, kvečjemu nekaj tednov še, potem pa mora priti do izraza in do veljave. Ne zakrivajmo si pa, da možje, ki bodo prevzeli žalostno Pašić-Pribičević-Zerjavovo dedščino, ne bodo imeli baš zavidanja vrednega posla, kajti treba bo leta in leta poztrovalnega in intenzivnega dela, preden bo mogoče zaceiliti vsaj najbolj zevajoče rane, ki nam jih je zasekal sedanji režim. Treba bo najprej temeljito osnažiti vso hišo, nato pa začeti graditi iz nova.

In celo to snaženje ne bo najprijetnejši posel, kajti sedanji režim je znal z vso rafiniranostjo posejati prav vse upravne organe z izrazitimi svojimi eksponenti ter nameriti vodo prav vseh javnih institucij na svoj mlin. Ni ga danes urada ali zavoda, zakon aali naredbe, ki bi ne bil prikrojen izključno in samo v smislu partizanskih interesov vladajoče korupcije. Kljub vsem pragmatikam in vsem ozirum na javno moralo je vladajoči režim odstranil z vseh količjak pomembnih mest nepristranske delavce ter jih nadomestil s svojimi eksponenti (Ribnikar, Samcin, Škaberne itd.), obenem pa hotel s primerno prikrojenimi naredbami za večne čase zasigurati absolutno oblast svojim klikam.

Klasičen primer take naredbe nam daje uredba o sestavi višjega šolskega sveta, ki si ga je hotela znana klika iz jutrove dežele obdržati na večne čase v svojih rokah na ta način, da je določila v njem odločujočo besedo svojim najposlušnejšim hlapcem, to je liberalnemu učitelstvu. Višji šolski svet danes ni prav nič drugega, kot izvrševalec volje največjega kulturnobojnega kričarja in izziavača g. Luke Jelenc a ter znanega poveljevalca vseh habsburških vladarjev, nadvojvod, avstrijskih junakov itd. g. Jakoba Dimnika, katerega se režim ni sramoval posaditi celo na podpredsedniški stolček. Za tema dvema reprezentantom leze potem še cela vrsta drugih kulturnobojnih zagrižencev od mariborskega Voglarja do gosp. Ivana Dimnika, urednika najbolj trapaste-

Packa.

53

Francoski napisal René Bazin — Poslovenil A. B.

(Dalie.)

Bourges, 5. avgusta.

Vzbudim se ob sedmih. Moja prva misel je gospod Mouillard. Kje je? Prisluskujem: nič. Grem k oknu: mali pisarček leži na trebuhu v travi in meče ribam v ribniku kruh. To je dovolj določno znamenje, da strica ni doma.

Stopim doli v kuhinjo.

— No, Magdalena, ali je odšel?

— Ob šestih, gospod Fabien.

— Zakaj me niste zbudili?

— Ali sem si mogla misliti? Leto in dan mu ne pade v glavo, da bi šel zjutraj od doma. Takega ga nisem nikoli videla, celo ob smrti rajnice-žene ne.

— Kaj mu pa je?

— Mislim, da prodaja pisarno. Včeraj mi je rekel pri prvi stopnici: »Magdalena, z mano je pri koncu, pri koncu. Lahko bi bil iznova oživel, ali nehvaležnež, brezsrčnež — oprostite gospod Fabien — tega ni hotel. Ne vem, kaj bi mu naredil, če bi ga imel.

— Ali ni povedal, kaj bi naredil z brezsrčnežem?

— Ne, ko je šel potem gori, sem vam porinila listek.

— Hvala ti. Ali je bil danes zjutraj bolj miren?

— Nima več jeze v obrazu, ali solze se mu poznajo.

— Kje je sedaj?

— Nič ne vem. Sicer pa je boljše loviti zajca kakor pa našega gospoda.

— To je res. Bolje je, če ga počakam. Kdaj se vrne?

— Ne pred deseto, saj vam povem, da se kaj takega ne zgodi enkrat na leto, da bi odšel zjutraj.

— Toda Magdalena, ob desetih bo že Jeanna tukaj.

— Jeanna ji je ime?

— Da. In gospod Charnot tudi. In stric, ki bi ga bil jaz moral pripraviti na njun obisk, ne ve niti tega, da sem spal pod njegovo streho!

— Po pravici povedano, gospod Fabien, stvar ste si slabo izmislili. Toda večkrat ima slučaj poslednjo besedo.

— Govorite zame, moja dobra Magdalena!

Usoda je neizprosna, strica ni nazaj. Ne morem dobiti kaj pametnega. Ko grem na kolodvor, ves v skrbah in nezadovoljen, se mi vsiljuje vprašanje, ki me muči že eno uro:

— Ničesar nisem povedal gospodu Mouillardu. Ali naj kaj povem gospodu Charnotu?

Moja skrb se podvoji, ko se pripelje

vlak in zagledam Jeanno in Charnota pri oknu.

Minuto pozneje sta že pri meni. Jeanna je vsa v silvem, lica so ji zardela, na klobuku ima dvoje peres tonovščice.

Charnoc mi stisne roko. Na obrazu se mu bere resnično zadovoljstvo, da je rešen železniškega voza, da se more otrestiti in stopati po negibljivih tleh. Vpraša me, kako je s stricem. Odgovorim mu, da je zdrav in vesel, nato gre po prtljago.

— No, pravi Jeanna, ali je vse v redu?

— Nasprotno, prav nič.

— Al si govoril z njim?

— Še tega ne. Prežal sem na ugoden trenutek, pa ga ni bilo. Včeraj zvečer je imel obisk, danes je na vse zgodaj odšel. Še tega ne ve, da sem v Bourgesu.

— In ti si bil pri njem?

— Spal sem na divanu v njegovi knjižnici.

Pogleda me pomilovalno, kakor da hoče reči: »Moj ljubi, kako si neroden!«

— Glej, da še naprej ne narediš ničesar, pravi, to je najboljšo, kar moreš storiti. Če bi oče vedel, da ga ne pričakujejo, bi se takoj obrnil.

V tem trenutku se povrno Charnot k nama. Dvoje kovčkov in škatlja za klobuke so naloženi na vozu hotela »Francija«.

— Saj ste tam naročili sobe za naju, ne?

— Da, tam.

— Sedaj je četrta na deset. Povejte gospodu Mouillardu, da prideva točno ob desetih!

Spremim ju par korakov. Sedeta na voz, vprega se skokoma oddalji.

Ko sta že dovolj daleč, se ozrem naokoli. Ob tiru na peronu zapazim troje oseb, ki me radovedno gledajo. Spoznam gospoda, gospo in gospodično Lorinet. Vsi trije se smehljajo prezirljivo in izziვაო. Pozdravim jih. Gospod nekoliko prihvzdigne klobuk, dami se ne zmenita za pozdrav. Neverjetna je igra usode: Berta ima tudi danes modro obleko!

Napotim se v smeri proti Pečarski ulici, srečen in obupan. V glavi se mi podi na stotine načrtov, ki rušijo drug drugega. Zdaj se čutim srečnega, zdaj si mečem v obraz hujšo očitko kot Kamil. Stopam po cestah, skrit pod dežnikom, kajti hudourni oblak se je utrgal nad mestom. V duhu se zahvaljujem nevihti, ker morem hoditi po Bourgesu, ne da bi me kdo ogovoril.

Pot od bregov Voizelle pa do starega mesta pri Katedrali je precej dolga. Ko stopim iz Središnje ulice, ki je glavna promenada v berrijski prestolici in zavijem v Pečarsko, posveti žgoče solnce na strehe in jih namah posuši. Stenska ura pri gospodu Festuquetu, ki je sosed mojega strica, udari deset.

ga evropskega lista, t. j. »Učiteljskega tovariša«. Slovensko ljudstvo, ki vse šolstvo z navedenimi gospodi vred plačuje, je pa zastopano po — ljubljanskem brivcu Franchettiju, znanem JDSarskem priganjaču med obrtniki.

Ce poznavo sestavo te korporacije, potem se seveda ne moremo čuditi naravnost izzivalnim sklepom in ukrepom, ki jih dobivamo dan za dnem od nje. Mesto da bi sklenil višji šolski svet nemudoma odstraniti iz vseh šolskih knjižnic vse »spise« svojega podpredsednika g. Jakoba Dimnika, je sklenil odstraniti »Slovenskega Učitelja«. Mesto da bi kaznoval učitelje, ki dajejo s svojim nemoralnim življenjem javno pohujšanje, odstavlja najboljše moči, ki so si pridobile tudi na literarnem polju že velike zasluge, mesto da bi se poglubil v vzroke demoralizacije med mladino, bojuje boj proti šolskim mašam itd., itd.

Vse to, kakor že rečeno, je naravnost cinčno izzivanje vsega slovenskega ljudstva, ki si bo ob svojem času znalo poiskati zadoščenja in obračuna. Kdor seje veler, žanje vihar in tudi prepotentni izzivaji na višjem šolskem svetu ga bodo želi, preje, mnogo preje, nego sami mislijo. Obžalujemo le najvost in omejenost liberalnega učiteljskega, da vendar ne uvidi, kam jih nujno mora voditi fanatizem njihovih voditeljev, saj bi ti vendarle morali poznati razpoloženje, ki vlada danes med slovenskim ljudstvom proti liberalnemu učiteljsstvu in ki gotovo ne more biti v prid šolstvu.

Baš v prihodnjih dnevih bo baje slovenski del zloglasne Ujumu razpravljaj o volitvah v višji šolski svet. Priporočamo jim že danes, da si naj gospodje ne belijo preveč glav, kajti prihodnji višji šolski svet bo volilo in izvolilo že slovensko ljudstvo samo brez in preko liberalnega učiteljskega.

SLOVO DR. VOŠNJAKA OD PRAGE.

Praga, 16. dec. (Izv.) Dosedanji jugoslovanski poslanik dr. Vošnjak se je danes poslovil od zastopnikov češkoslovaške-jugoslovanske lige, češkoslovaške-jugoslovanske gospodarske zveze in jugoslovanskega »Kola«, kakor tudi od zastopnikov praškega tiska.

AVSTRIJSKI GENERALNI KOMISAR.

Dunaj, 16. dec. (Izv.) Generalni komisar dr. Zimmermann je snoči dospel na Dunaj.

ODGOVOR PREDSEDNIKA MASARYKA NA ZAHTEVO SLOVAŠKE PO AVTONOMIJI.

Praga, 16. dec. (Izv.) Pri sprejemu poslancev in senatorjev slovaške ljudske stranke je posl. Hlinka izročil predsedniku republike zahtevo Slovaškov glede avtonomije, pri čemer se je skliceval na ustavo in pittsbursko pogodbo. Predsednik Masaryk je po nagovoru posl. Hlinkine obrazložil razloge, ki so ga vodili do podpisa pittsburskega dogovora. Predsednik je podpisal ta dogovor, ker je bil mnenja, da se prepusti podrobna organizacija bodoče države zakoniti ureditvi, ki naj razmerje Slovaške napram enotni državi jasno določi, kar se je tudi zgodilo s sprejetjem ustave, na katero so trdno vezani tudi slovaški poslanci. Samoobsebi je umevno, da se mora v demokratiški državi, zlasti v državni centralizaciji, izvesti široka samouprava spričo nerazdružljive enote. V tem znišuje se pojmuje ustvarjanje uprave in ni slučajno, da se je ravno sedaj pričelo z določevanjem okrožij v Slovaški. Na Slovaški sami je ležeče, da popolnoma izkoristi demokratično samoupravo potom politične vzgoje in dela.

Mussolini in ameriški kapital.

Glasilo angleških komunistov »Daily Herald« se peča z Mussolinijevo politiko napram Jugoslaviji in pravi, da je ta mož svojo skrajno nacionalistiško politiko preokrenil pod vplivom ameriškega kapitala. Predno so fašisti prišli na vlado, niso opustili niti ene prilike, da ne bi izzivali Jugoslavije, pravi »Daily Herald«. Odkrito so govorili o vojni za osvoboditev Dalmacije. Ko so črnosrajčniki prišli na vladno krmilo, je bilo s polno pravico pričakovati, da bodo svojo dotedanjo agresivno politiko ne vse spremenili. Gospod Mussolini nas naenkrat pričena preprečevati o prijateljstvu do Jugoslavije. Politika osvoboditve Dalmacije izhlapeva in Dalmaciji ni treba več čakati na »železno pomoč« fašistov. Zakaj in odkod ta preokret? Odgovor dobimo v Ameriki. Ko je novi ministrski predsednik prevzel vlado, so ga po starem običaju obiskali zunanji diplomati. Večina se je omejila le na častitke. Toda Amerikane Washburn Child mu je poleg častitk poklonil tudi nekaj prijateljskih nasvetov. Priporočil je Mussoliniju, naj se ne spušča v nikakojno Jadransko politiko, ki bi lahko imela kake zapletljive. Še več, pravijo, da ga je opozoril tudi na to, da bi Amerika utegnila pospešiti plačilo dolga Italije, če bi italijanska vlada tega prijateljskega nasveta ne hotela uvaževati. In glasi se, da je Mussolini kot pameten gospod na ta pri-

jateljski nasvet odgovoril, da mu je vse drugo prej v mislih ko pa kaka pustolovščina na Jadranu.

»Daily Herald« opozarja pri tem, da so ta ameriški »prijateljski« pritisk povzročili interesi ameriških petrolejskih kapitalistov.

Igra z delavstvom.

Te dni smo brali, da se nekateri krogi trudijo, doseči prepoved uvoza papirja. Neglede na to, da je tujezemski papir precej cenejši kot domač, je uvaževati, da pri nas naša industrija izdelava domačo rabo mnogo premalo papirja. 1200 vagonov ga izdelamo doma, 1800 vagonov pa ga moramo uvažati.

Zdi pa se, da se bo prepoved uvoza vendar le dosegla.

Ce so resnični gorenji podatki, ki jih navaja Zveza grafičnih podjetij, bi bila prepoved uvoza res velika škoda. Toda istočasno je papirno podjetje Vevških papirnic začelo zapirati svoje tovarne in odpustiti delavstvo sredi zime. Podjetje grozi, da utegnejo do Božiča nehati obratovati vse tovarne v Vevčah in Medvodah. Odkrito moramo reči, da se nam to počenjanje zdi neumljivo. Ze nekajkrat smo doživeli, da je bilo delavstvo izigrano za interese vevške papirnice. Ko je papirnica hotela dobiti kako večjo dobavo od države, je brž vrgla na cesto del delavstva, češ: obrat moramo ustaviti, ker ni naročil. In brezposelno delavstvo se je potem moralo potegovati za to, da je tovarna dobila masne dobave. Bojimo se, da je tudi v tem slučaju tako. Delavstvo v Vevčah mora na cesto, da tovarnarji dobe večjo »moralizacijo« moč pritiskati na vlado, naj prepove uvoz papirja. Zahtevamo od državne oblasti, da natančno in nepristransko preiščejo vzroke odpusta v Vevčah in pa stanje papirne industrije sploh. Na noben način pa država ne sme trpeti, da bi se lačno in slabo oskrbljeno delavstvo z družinami sredi zime postavljalo na cesto samo v ta namen, da bodo delničarji lahko vlekli večje dobičke vsled prepovedanega uvoza.

Politične vesti.

+ Enakopravnost pravoslavnih in katoličanov. V zagrebškem »Katoliškem Listu« je začel priobčevati dr. Janko Šimrak serijo člankov o proračunu ministrstva ver. V prvem članku dne 14. t. m. obravnava osebne izdatke proračuna za Hrvatsko in Slavonijo. Dr. Šimrak navaja oddelek 670. proračuna ter veli, da je za l. 1923/24 za vse veroizpovedi na Hrvatskem izkazanih 730.567 Din 12 par. To pomeni proti prejšnjemu letu 364.862 Din 37 par. Od te vsote odpade na katoličane in kat. unijate 347 tisoč 555 Din in 12 par, na pravoslavne pa 338.745 Din. Na videz bi tedaj bili izdatki za hrvatske katoličane za 8.810 Din 12 par višji kot izdatki za pravoslavne. Treba pa je pripomniti, da je na Hrvatskem in v Slavoniji le 25% pravoslavnih. Še huje pa postane to razmerje za katoličane, če vemo, kar dr. Šimrak navaja, da so za pravoslavne odredeni še posebni izdatki pod poglavjem 102 in pod naslovom »Pravoslavna verska uprava«. V tem delu proračuna predvideva vlada za razne pravoslavne škofo, pravoslavna duh. sodišča itd. še posebno vsoto 152.200 Din. Tako znašajo izdatki za pravoslavne, ki jih je na Hrvatskem in v Slavoniji le 25%, celih 143.389 Din 88 par več kot pa za katoličane. Te številke očitno dokazujejo versko enakopravnost in toleranco sedanjega režima.

+ Vprašanje na ministra prosvete. V »Slovenskem Narod« beremo daljši sestavek o srbohrvaščini na slovenskih šolah. Iz tega članka posnemamo, da se učenje srbohrvaščine na naših učnih zavodih goji s tako kolosalno vmeno, da se zaradi nezadostnega znanja tega jezika reproducirajo gojenci in gojenke vzlic povoljnemu uspehu v vseh drugih predmetih. Brez »Naroda« pa vemo tudi to, da mnogi režimski učitelji po ljudskih šolah srbohrvaščino z večjo energijo goje nego slovenščino, ki ji mnogi sami niso popolnoma kos. So pa tudi slučaji, ko se vse to učenje izprevrča v neko ostudno šibkost iz vseh treh jezikov. Tega oskrnjevanja naše šole mora enkrat biti konec in ko se docela poruši sedanji režim, bo treba to reč resno v roke vzeti. Srbohrvaščina se ima poučevati, toda materni slovenski jezik zavoljo tega ne sme trpeti, vsako jugoslovansko mešanico pa je strogo prepričiti, in kdor slovensko ne zna dovršeno, ta naj pobere iz Slovenije šila in kopita! Na drugi strani pa se ima slovenščina poučevati na Hrvatskem in Srbskem. Kako pridejo naši otroci do tega, da se mučijo s srbohrvaškim jezikom in cirilico, srbski otroci pa so tega prosti? To je zavoljo tega, ker naš šolstvo vodi demokratiški režimski sliholiznik, ampak to bo drugače, ko izpregovori ljudstvo in pomeče te nizkotne kreature.

+ Italija in zblizanje med Rusijo in balkanskimi državami. Italijanski listi z neprikritim razočaranjem beležijo prizadevanje Vorovskega v Lausanni za zbliza-

nje z balkanskimi državami in njegov pogovor z jugoslovanskim delegatom prof. Iličem. Pravijo, da se Rusija vrača na politične caristične balkanske politike, a da tudi balkanski slovanski narodi še vedno smatrajo Rusijo za veliko slovansko mater. Vorovski je rekel prof. Iliču, da se more sedaj, ko je tudi ruski narod dosegel svojo demokracijo, začeti nova doba zblizanja in tesnega sodelovanja med balkanskimi Slovani in Rusijo, ki jim jamči, da se ne bo vmešavala v njihovo notranje zadeve. Te izjave piše »Era Nuova« in so posebno važne zato, ker jih je izrekel Vorovski, moskovski poslanik v Rimu, ki očitno z veliko pazljivostjo zasleduje razvoj odnošajev med Italijo in Jugoslavijo in njun spor zaradi Jadrana.

Cenj. naročnikom in somišljenikom!

Ob koncu leta se podpisana uprava obrača zopet do Vas z vabilom: Ostanite zvesti svojemu dnevniku tudi v prihodnje in pridobite mu ob njegovi 50 letnici prav obilo novih naročnikov. Učimo se v tem oziru od nasprotnikov, ki se ne strašijo ne truda ne stroškov, samo da koristijo svojemu časopisu.

Za obnovitev naročnine prilagamo danes položnice vsem cenj. naročnikom brez izjeme. Kdor ima položnico že od prej, naj jo odda svojemu prijatelju ali sam odpošlje naročnino zanj vsaj za en mesec. To bo najlepše novoletno darilo, ki ga poklonite svojemu prijatelju. Naj ne bo naše boljše hiše, da ne bi čitala »Slovenca«!

Naročnino na »Slovenca« smo, prisiljeni od razmer, v katerih živimo, neznatno dvignili za prve prihodnje mesece. S tem povišanjem seveda še davno ne bo doseženo ravnesje v naših računih, zadovoljni bomo že, če primanjkljaj prihodnjega leta ne bo tolik, kot se kaže za tekoče leto. Kako se razmere spremenijo tekom leta 1923, tega žal danes nihče ne more povedati, a želeli bi bilo, da ne bo treba več misliti na novo zvišanje časopisnih cen.

»Slovenec« bo veljal do nadaljnjega:

a) za Ljubljano z dostavo na dom:

12 Din za en mesec,

36 Din za prvo četrtletje.

b) za vso Jugoslavijo po pošti:

14 Din za en mesec,

42 Din za prvo četrtletje.

Na tej podlagi oni p. n. naročniki, ki žele plačati naročnino za celo ali pol leta, lahko sami preračunajo, koliko naročnine treba odposlati; uprava pa si v takih primerih pridržuje pravico, da sme v slučaju potrebe zahtevati event. doplačilo do konca leta. Te pravice se v sedanjih nestalnih razmerah poslužujejo vsi dnevniki.

Za inozemstvo velja »Slovenec« za en mesec 23 Din.

K sklepu še pripominjamo, da bi nam bilo zelo ustrezno, če se cenj. naročniki takoj poslužijo priloženih položnic, ker nam s tem zelo olajšajo novoletno delo in ker mora uprava baš o novem letu imeti na razpolago za nakup papirja potreben denar.

Uprava »Slovenca«.

Dnevne novice.

— Vsi poslanci se pozivljejo, da takoj odpotujejo v Belgrad, ker se bo v ponedeljek vršila seja skupščine.

— Službodajalcem v Sloveniji in Dalmaciji. Volitve v »Pokojninski zavod za nameščence« v Ljubljani so pred durmi. Po pokojninski zavod, v katerem so obvezno zavarovani zasebni in deloma javni (ne državni) nameščenci in kojega člani so tudi njihovi službodajalci, je eminentno važna socialna ustanova, katere namen so osiguranje starostne preskrbe in pa podpore vdov in sirot, brezposelnih in bolnih nameščencev. Pokojninski zavod v Ljubljani, kojega delokrog se razteza na Slovenijo in Dalmacijo in ki se bo verjetno razširil na celo kraljevino, poseduje že danes ogromno imovino, ki se bo v par letih povečala na približno pol milijarde kron. Imovina tvori zavarovalne premije, ki jih redno plačujejo deloma nameščenci, predvsem pa njih službodajalci. Z gotove strani se že delj časa deluje sistematsko na to, da pride gospodarstvo v tej velevažni instituciji v roke eksponentov gotove klike, ki bi imovina zavoda izrabljala v svoje strankarske gospodarske namene. Proti tem naklepom so se službodajalci združili v enotno, nepolitično gospodarsko fronto. Svarimo službodajalce, da ne nasedejo gotovim ljudem, ki izrabljajo neinformiranost javnosti, pod raznimi strokovnimi imeni agitirajo za svojo strankarsko kandidatno listo!

— Božične počitnice. Med 2. in 6. januarjem so trije dnevi, 2. januar je še prost pouka, 6. in 7. sta tudi prosta. Po pametni razsodbi in pomanjkanju premoga bi človek mislil, da bo učna oblast dala prosto tudi dni od 3. do 5. januarja. Kaj bomo pa napravili v teh dneh? Učna uprava ne preneha samo eno zabijanje: štedite, štedite! Celo tiste uboge reve, ki so s sna-

ženjem učnih prostorov zaslužile par kronic, so sedaj ob krh. Če že torej štedimo, zakaj bi kurili par dni pred poukom, torej 1. in 2., in 6. in 7. zopet. Raje dajmo 3. do 5. prosto. Pa ustrežemo tudi učni upravi. Sicer pa, če govorimo resno, pomislimo tole: Dijaki pridejo 2. januarja nazaj, sedijo 3 dni v šoli, potem ta dva dni zopet prosta. Ja, za božjo voljo, kakšen pouk pa je to! Zavodi nima'o premoga, sedaj bodo zaradi teh treh dni dvojno kurili, februarja bodo pa morali šole zapreti iz enostavnega razloga, ker kuriva ne bo. Ali ni bolje, da se sedaj počitnice, ki so itak že tu, podaljšajo in se ne ustvarjajo nove, spričo katerih bi pouk res prav občutno trpel? Prihranimo ta ubogi premog vendar raje za februar! Seveda, če sedi par centralistično nadahnenih inšpektorjev na odločujočih mestih, je vseeno, samo da mežikamo z Belgradom. Bodi vendar samostojna, duša slovenska, sicer se Ti bo Tvoj ljubi Belgrad od srca smejal in ti kazal pote, da mu jih poljubiš.

— Strossmayer — polkovni zaveznik. 15. topniški polk v Osijeku si je izvolil za svojega glavnega patrona škofa J. J. Strossmayerja. Prvo slavo bo polk obhajal na Strossmayerjev rojstni dan 4. februarja 1923.

— »The Tablet«, ugledna revija angleških katoličanov, prinaša v svoji številki od 11. novembra t. l. ob priliki opisanja potovanja papeževskega nuncija monsignora Pellegrinetija po Jugoslaviji kratko sliko cerkvenopolitičnega stanja v naši državi, v kateri povdarja nestrpnost sedanjega koalicijskega režima napram katoličanom. Tako se slava Pašičeve vlade razširja po vsem svetu.

— Bunjevci sežejo po samopomoči. Subotški »Neven« priobčuje »v imenu 70.000 Bunjevcev in 30.000 katoliških Mažarov« vprašanje na velikega župana in njegovega namestnika, če hočeta poskrbeti da se končajo sramotni nastopi proti katoličanom. Neki pravoslavni mladiči razbijajo katoliškim duhovnikom okna, zlostavljajo duhovščino v njenih uradih, prirejajo v cerkvah med službo božjo izgrede itd. Ako se vse to ne neha, bodo katoličani, ki štejejo 100.000 duš, sami napravili red, odgovornost za posledice pa prepustijo predstavnikom oblasti, ki ne vrše svoje dolžnosti.

— »Prosvetni dan« na Hrvatskem. Dne 4. februarja prihodnjega leta, t. j. ob obletnici rojstva vladike Strossmayerja, prirede vsa hrvatska društva »Prosvetni dan« s predavanji in drugimi prosvetnimi prireditvami. Zlasti se bodo ta dan vršila posvetovanja, kako bi se mogla prosveta med ljudstvom najuspešneje širiti.

— Med poslanci novega angleškega parlamenta je 24 katoličanov in sicer praktičnih zavednih katoličanov. Po strankah so razdeljeni tako: 12 unionistov ali konservativcev, 5 Asquithovih in Lloyd Georgevih liberalcev in 7 labouristov (delavska stranka). To je znak, da se angleške stranke po religiozno-svetovnih nazorih ne ločijo, kar je seveda zato mogoče, ker nobena angleška stranka ne samo ne napada vere, ampak implicite vse priznava krščanska etična načela.

— Pouka prosti dnevi na italijanskih šolah. Italijanski naučni minister je odredil, da so na šolah pouka prosti samo tisti dnevi, ki so kot taki zaznamovani v šolskem koledarju; ob cerkvenih praznikih, ki državno niso priznani, se mora pouk redno vršiti.

— Fašistovski izgredi v Italiji. Med beneškimi fašisti je zaradi novega skupinskega vodstva nastal razdor. Dne 14. t. m. zvečer je prišla do zob oborožena skupina disidentov v prostore fašja v Benetkah in jih zasedla. Komandant »Legije sv. Marka« je nato odredil mobilizacijo in naznačil oblastem, da naj poskrbe, da se društveni prostori vrnojo fašju, drugače jih zavamejo s silo. — V Aversu so fašisti napadli meščanski klub, ki mu predseduje odvetnik Manna, bivši župan, ki je nasproten sedanjemu občinskemu zastopu, katerega pa podpirajo fašisti. V spopadu sta bili ubiti dve osebi.

— Italijanska princezinja Jolanda poroči Italijana meščanskega stanu? Pariški listi poročajo, da se je italijanska princezinja Jolanda odločila, da odkloni vsako politično zakonsko zvezo in da se poroči po svojem sreč. Izbrala si je doma mlado-ga moža meščanskega stanu, ki se je zelo odlikoval v vojni in bil dvakrat odlikovan.

— Prodaja orožja v Italiji svobodna. Glavni ravnatelj policijske oblasti v Italiji je odredil, da je poslej trgovina z orožjem prosta, le seznam kupovalcev orožja mora-jati voditi trgovine.

— Radoficija. Dne 10. 12. se je vršil v prostorih kmetijske zadruge sestanek Obrtno zveze, katerega se je udeležilo 58 članov. Na sporedu je bilo predavanje strokovnjaka o danes tako aktualnih davčnih zadevah. Stvarnemu pouku so zborovali z zanimanjem sledili. Govorili so se g. Molka o organizaciji in g. Rebolj o bolniški blagajni. Z odobravanjem je bil sprejet predlog, naj se otvori v Radoficiji ob gotovih dneh pisarni, ki bo članom O. Z. v pomoč pri sestavi davčnih napovedi in pritožb. Soglasno so se sprejele resolucije, v katerih se zahteva povišanje okolišnin-

nega minimuma, odprava tajnih davčnih zaupnikov, odprava poslovnega davka i. dr. Takih posebnih sestankov bi želeli večkrat, saj so našim ljudem neobhodno potrebni, da se izognejo raznim šikanam in krivicam od strani oblasti.

— Vlom v Utiško. Skozi okno je bilo vlomljeno v podstrešje Marije Pipan v Utiško. Vlomilec je odnesel obleke v vrednosti 3000 K. — Goslinčarju Francu Kremenju v Litiji je bilo ukradeno obleke v vrednosti 6874 K. — Na Vrhniki je bilo Vinku Kunstlju ukradeno 5000 K vredno kolo.

— Najdeno mrtvo dete. Posestnik Franc Kováč iz Leskova pri Zagorju je našel v gozdu mrtvo truplo novorojenega dečka. Poizvedbe so ugotovile, da je mati mladega mrlička Marija Judež iz Potoške vasi, ki trdi, da je povila mrtvo dete.

— Tatvina v Hrastniku. V Hrastniku je bilo posestniku Ignaciju Brvarju ukradeno obleke v vrednosti 20.000 K.

— Zagorje ob Savi. V spomin in proslavo letošnjih misijonjskih jubilejev priredi Katoliško šol. izobraževalno društvo v Zagorju ob Savi v nedeljo, 17. decembra, popoldne ob pol 4. uri skioptično predavanje »O katoliških misijonih«. Zanimivo predavanje bo poživljalo lepo število barvnih slik, zlasti iz življenja sv. Frančiška Ksaverija.

— Avstrijski indeks za živila se je od 15. novembra do 14. decembra znižal za 3 %.

— K. Kautsky oslepel na eno oko. Znani socialistični historik in pisatelj Karl Kautsky se je vsled bolezni moral podvreči operaciji. Posledica operacije je, da je oslepel na eno oko.

— Čevlji za zimsko vreme, močni, topli, posebno priporočljivi za gg. oficirje, lovce itd. se dobe na glavni zalogi tovarn Peter Kozina et Ko., Ljubljana, Breg 20. Kupujte jih dokler še zaloga traja. 5322

Občinsko gospodarstvo v Novem mestu.

Novo mesto, 12. decembra.

O našem občinskem gospodarstvu moramo povedati enkrat glasno polno resnico. G. župan Rozman se je znal ves čas svojega vladanja obdržati na vrhu, vkljub vedno se ponavljajoči nevolji ljudstva. Z ozirom na tako stanje stvari pri zadnjih občinskih volitvah v Novem mestu SLS ni postavila lastne kandidatne liste, ampak je smatrala za svojo dolžnost, da podpre uradniško kot opozicijsko listo. Pokazalo pa se je, da take kardinalne napake SLS ne bo smela več storiti in pri prihodnjih volitvah mora zmagati tudi v dolenski metropoli Zveza delovnega ljudstva. Ker sta torej bili pri zadnjih volitvah samo dve kandidatni listi, ni bilo kaj izbirati in temu slučaju se ima zahvaliti Rozman, da je zopet postal župan.

Sedanost je svoj čas načela zlasti aprovi-zacijsko vprašanje za časa vojne in na njeno pobudo je občinska opozicija skušala že večkrat razvoljati to zadevo. Toda g. župan je opetovano izjavil, češ, da mestna aprovizacija nima ničesar opraviti z mestno občino in da zato ne more dati nobenih pojasnil.

Občinska opozicija je kmalu po izvolitvi zahtevala, naj se izvrši revizija občinskega gospodarstva, da se končno ugotovi stvarno stanje. Tej zahtevi se je pridružil tudi sedanji uskok z uradniške liste g. prof. Seidla, ki svoje uskoštvo zagovarja s tem, češ, da noče sedeti skupaj s »klerikalci« v enem klubu, daš je bil z njegovo vednostjo izvoljen tudi s »klerikalnimi glasovi«. Na tak pritisk je pristal tudi župan Rozman in Kalčič ter Uderman sta bila soglasno izvoljena, da pregledata občinsko knjigovodstvo. To je bilo meseca marca tega leta. Ne bomo raziskovali sedaj vzrokov, zakaj se ta revizija ni takoj izvršila. Pozneje se je revizija izvršila, toda le površno in ko so se pokazale razne manipulacije, je bila o zadevi obveščena pokrajinska uprava. Le ta je kaznovala župana Rozmana z globo 4200 kron zaradi nerednosti in odredila revizijo na njegove stroške. Revizija je ugotovila vse že znane in odkrila nove stvari; nekatere ima sodišče v rokah.

Da se vrnemo k aprovizaciji, za katero je trdil župan Rozman, da ni imela ničesar skupnega z občinskim gospodarstvom. Na spomlad je mesto prodalo svoj gozd za približno 115.000 K. Gozd je kupil Jos. Goljevšek iz Ljubljane. V mestnem knjigovodstvu pa je bilo vključeno samo 23.000 K kot Goljevškova kavejca. Ker ni bila kupnina nikjer vključena, se je ob reviziji pokazalo, da je Gospodarska družba za Koroško prejela celo kupno vsoto za gozd, ki jo je Goljevšek po županovem naročilu položil pri njej. Gospodarska družba je s tem denarjem v glavnem krila svojo terjatev, ki jo je imela pri mestni aprovizaciji na sesijo Žitnega zavoda. Kako pride nasenkrat župan do tega, da z denarjem mestne občine krije terjatve mestne aprovizacije, ki po njegovih trditvah ni imela ničesar skupnega z občinskim gospodarstvom? Znano je, kako se je postopalo pri mestni aprovizaciji. Rekvirirala so se živila po sramotno nizkih cenah in se potem prodajala mešancom po znatno višjih cenah. Drva so se n. pr. kupila leta 1917 po 50 kron kubični meter na mestu, prevoz je stal za meter 60 kron, drva pa so se prodajala po 150 kron, kar je za takratne razmere naravnost oduševilo.

Iz teh dejstev, ki se ne dajo z ničemer utajiti, sledi, da je bila aprovizacija vsaj aktivna, če že ni imela prebitka. Naenkrat pa se pojavi dolg, ki ga plačuje mestna občina. Stotisoči niti danes niso maščine solze, kaj žele za časa vojne, ko je krona imela svojo polno vrednost! Značilno je tudi to, da je izkupilec za prodani gozd imel pristati po izjavi načelnika gospodarskega odsaka, g. Pauerja, v kritje povikov k plačam mestnih uslužbencev in popravu kanala. To se pa ni zgodilo, pač pa so se poravnali stari dolgi, ki občini po izjavi župana Rozmana, niso nič mar.

Pod Rozmanovo komando se niso redno predlagali občinski proračuni niti prejšnjemu deželnemu odboru, niti po prevratu deželni vladi.

G. župan Rozman ni iskal za pokritje občinskih izdatkov postavnih virov ter sploh ni pravočasno skrbel za to, da bi se na podlagi redno sestavljenih proračunov moglo redno gospodariti. Zato pa je iskal kritja za občinske potrebščine tam, kjer bi ga ne smel. Tako je z zgoraj omenjenimi znatnimi dohodki od aprovizacije, ki so šli na breme pretežno revnejših slojev, ki so bili navezani na aprovizacijo, kril izdatke, mesto da bi jih prevail s pravilno reguliranimi dokladi na močnejše obžirarje. S tem je varoval svoje bogate pristaše in nakladal bremena revežem.

Uskokoviču prof. Seidlu čestitamo k družbi, uradniški opoziciji pa izrekamo svoje obžalovanje, ker ni takoj zagnala bika za rogove in preprečila takega poslovanja. Tudi sedaj so napravili stvari slabo uslugo, ko so zagrozili z abstinenco, dočim bi bila njihova dolžnost stopiti z odprtim vizirjem v boj proti klici.

Primorske novice.

p Gonja proti poslancu Ščeku. Tržaški krogi so zelo nezadovoljni s poslancem Ščekom, ki pa v ljudstvu radi svoje delavnosti žvija splošno zaupanje. Tržaški vodilni krogi očita Ščeku, češ da je on kriv, da denar tržaške Zadrugne zveze še ni zamenjan. Posl. Šček je sicer že obširno odgovoril v »Goriški Straži«, a napadi ne prenehajo. Sedaj se je oglašil »Zbor svečnikov sv. Pavla«, organizacija kat. slovensko-hrvaške duhovščine na Primorskem, s sledečo izjavo: »Zbor opazja zadnje čase veliko gon o zoper poslanc Ščeka v zadevi zamenjave denarja. List »Edinost«, ki je početkom o tej zadevi tajnostno molčal, je še le potem, ko je poslanec Šček pozval Narodni svet kot razsodišče v svoji zadevi, začel zelo gostobesedno napadati Ščeka na prav rafiniran način. Zato izjavlja podpisani odbor »Zbora svečnikov sv. Pavla« svoje prepričanje, da kaže vsa ta pisava »Edinosti« čisto drugo namene, ki nimajo z izmenjavo pravi nič opraviti. »Zbor« izraža tudi svojo željo, da bi rad izvedel, zakaj se ne skliče »Narodni svet«, ki bi vso stvar razsodil.

p Preprečen požar. V Gorah nad Idrijo je v noči med 7. in 8. decembrom zlobna roka hotela zažgati hišo kmeta Antona Vontina, Jelični vrh 73. Gospodar je zasiljal zunaj neko čudno prasketanje, je vstal in šel pogledat pred hišo, kaj je. Videl je, da je hiša zažgana na treh mestih. Sklicel je brž domače, ki so ogenj pogasili.

Štajerske novice.

š Vilharjeva slavnost v Mariboru. V petek, dne 15. decembra se je v Narodnem gledališču vršila veličastno uspela proslava 70 letnice F. S. Vilharja-Kalskega, ki je k tej proslavi prišel osebno iz Zagreba. Ob dobro obiskanem gledališču, kjer pa so se pogrešale denarne kapacitete, je proslava pričela s predigro k narodni operi »Smiljana«, katero je dirigiral Viktor Parma. Nato je imel slavnostni govor g. prof. dr. Medved, katerega govor je vzbudil za govornika in slavljenca viharno odobranje. Rodom Slovenec dela Vilhar že mnogo let med hrvaškim narodom. Bodi pozdravljen mili naš gost! (Viharno pritrdjevanje.) Tvoje ime je zapisano v zgodovini slovenskega naroda. Laskamo si v čast, da si prišel v Maribor proslavit svojo 70 letnico. — Govornik se nato spominja Vilharjevega očeta, slovečega slovenskega pisatelja in glasbenika ter na kratko začrta glavne podatke iz slavljenčevega življenja. Iz teh podatkov smo izvedeli, da je Vilhar večino svojega življenja kot glasbenik preživel med hrvaškim narodom. Govornik našteva šte-vilo Vilharjevih skladb (41 samospevov, 79 mešanih zborov, 124 moških zborov, več oper, cerkvenih skladb itd.). Na Vilharju konstatuje govornik zlasti dve čednosti: delavnost in značajnost. Svoj vzneseni govor zaključuje s trikratnim slaval klicem, ki je našel viharne odmeve med občinstvom. Po govoru je sledil bogati program Vilharjevih skladb, na katerem so sodelovali Glasbena Matica, pevsko društvo »Drava«; solisti: Gajeva, Arhipov. Posebno je ugaljal V. prizor I. dejanja iz narodne opere »Smiljana«. Med nadaljnjim proizvajanjem je na oder stopil slavljenec sam s kratkim nogovorom in iskreno zahvalo. Slavljenec je podaril gledališki ravnatelj iz Osjeka g. Mitrovič krasen lavorjev venec. Občinstvo je slavljenca viharno pozdravljalo. Slavnost se je zaključila z jugoslovansko himno svobode.

š Protestni shod hišnih gospodarjev v Mariboru. V četrtek zvečer je društvo hišnih posestnikov sklicalo protestni shod v Götzovi dvorani. Zborovanja se je udeležilo okrog 250 oseb, med temi mnogo najemnikov. Kot prvi referent je poročal predsednik Zveze g. Fröhlich iz Ljubljane, ki je izvajal slabe strani novega pravilnika za hišne posestnike. Ker je govoril najprej nemško, je moral vsled ugovora svoj referat ponoviti tudi v slovenscini. Za g. Fröhlich obstoje v nemškem govoru še vedno imena Laibach, Pettau itd. — Kot drugi referent je poročal odvetnik dr. Pipuš o novih davkih. Zborovanja se je udeležil tudi narodni poslanec g. Žeboč. V splošnem je imelo zborovanje isti namen protesta proti novemu pravilniku kakor v Ljubljani. Posebnega zanimanja ni-

so pokazali mariborski hišni gospodarji za to zborovanje.

š Ogroženi brzovlaki. Kakor znano, se carinarnica zopet kapricira, da morajo potniki brzovlakov iz Avstrije v Jugoslavijo zopet izstopiti v Mariboru, da se na glavnem kolodvoru vrši revizija. Vsled teh šikan imajo brzovlaki po več ur zamud. To povzroča ne le velikansko škodo Južni železnici nego tudi potnikom. Še večjo škodo pa bo imela država sama, kajti spričo takih šikan ni izključeno, da zgubimo z brzovlaki tudi še to malo tujkega prometa, kar ga še nismo doslej izgubili.

š Mariborska porota. Krvava veselica v Dol. Bistrici. V gostilni Marka Godina v Dol. Bistrici v Prekmurju se je vršila dne 17. septembra veselica s plesom. Okrog 9. ure zvečer je nastal med fanti iz Dol. in Srednje Bistrice prepri, kateremu je sledil pretep, ki je končal z ubojem. Ivan Zalík, 25 let stari kmet v Srednji Bistrici, je med drugimi napadel tudi Matijo Jakšiča. Z debelim hrastovim kolom oborožen je za vrati stoječ lopnil na prej po Marku Krestinu, katerega pa ni zadel. Zato pa je bolje zadel zraven stoječega Matijo Jakšiča, katerega je udaril brez vsakega povoda dvakrat po glavi. Prebil mu je lobanjo in poškodoval mu možgane, tako da je Jakšič par dni pozneje v bolnici v Murski Soboti umrl. Zalík se je zagovarjal s silobranom, kar so mu porotniki tudi verjeli. Obsojen je bil ne radi uboja, marveč samo radi prekoračenega silobranca na 11 mesecev strogega zapora.

«Goričanov hudič me je zabodel...» je izpovedal 30. avgusta t. l. umrl 36 letni Anton Čremšek. S tem je menil Janeza Kmeteca, ki se je pri porotni razpravi zagovarjal radi uboja. Dne 27. avgusta t. l. se je nahajalo namreč v Pernatovi gostilni v Šikolah pri Ptujju več fantov, ki so, kakor je to že navada, pili in peli, in se slednjič skregali in stegli. Pri tem tepežu je pa že prej kaznovani 22 letni Janez Kmetec, podomače Goričanov hudič zabodel krepkemu in precej velikemu Čremšku nož v prsi in mu s tem prizadel smrtno rano, vsled katere je Čremšek tudi 30. avgusta umrl. Pri razpravi je sicer Kmetec tajil, da bi ga bil on zabodel, toda skoraj vseh 14 prič, ki so bile pri razpravi, so obremenile obtoženca. Porotniki so potrdili krivdo, radi česar je bil Kmetec obsojen na 4 leta težke ječe. Kmetec je izjavil, da ne sprejme kazni, ker da je nedolžen.

š Tatvina pri dr. Kalanu v Celju. Neznani tat je odnesel iz podstrešja odvetniku dr. Ernstu Kalanu in uradniku Antonu Westnigu večjo množino obleke in perila.

Gospodarstvo.

g Katastrofa naše valute. Dolarsko posojilo smo imeli, danes ga nimamo. Zlate krone smo tudi imeli, prodali pa smo jih v Švico in drugam. Imamo Plavšiča in Kumanudija, ministra za popravno dinarija ter Dr. Žerjavo za pobijanje draginje. Danes pa je naša valuta doživela silen poraz. Krona notira v Curihu 140 centimov. Draginja rapidno narašča. — Srečna Jugoslavija pod takim režimom.

g Žitni trg. Na novosadski produktni borzi notirajo žitu sledeče cene: pšenica 16.10 K, oves 11.60 K, ječmen 11.10—11.20 K, pšenična moka (št. 0) 23.10 K. — Tendencja čvrsta.

g Knjige na račun reparacij. Italijanska in nemška vlada sta se sporazumeli, da izroči Nemčija na račun reparacij raznovrstne knjige za državne knjižnice. Italija dobi za 4 milijone zlatih mark knjig, ki so izšle pred vojsko in med njo. Ta dogovor je prvi slučaj, da Nemčija daje na račun reparacij tudi svoje knjige. Reparacijska komisija v Parizu mora ta dogovor v Parizu še potrditi. Kaj pa naša vlada? Ali bi ne bilo tudi za naše državne knjižnice koristno, da bi dobile iz Nemčije take knjige, ki so za naše znanstveno delo vseh strok velikega pomena? Če Italija ne zamaže in ne zaničuje nemške znanosti, bi je tudi mi ne smeli, zlasti če se nam nudi ugodna prilika po ceni priti do dobrih znanstvenih knjig. Saj naša ljubljanska lie. (bodoča vseuč.) knjižnica bi nujno potrebovala obilo knjig, ki jih ne more kupiti radi skrajno pille dotacije. Imela je komaj za tekoče stroške — budžetarno dotacijo. Naročila gredo več ali manj, vkljub vsej skromnosti na račun kredita — in bodočega budžeta, t. j. na dolg. Ali res ni nikogar, ki bi se znal potegniti za to velevažno vprašanje in podprel pri naših žitnih reparacijske komisije, da bi došla v svoto 900 milijonov zlatih frankov, ki so določeni za bodoči dve leti v korist naših reparacij, vsaj polovična vsota, ako ne že enaka svoja kot italijanska?

Naj bi naša naučna uprava poprijela to misel in zainteresirala vse sorodne upravne žvitelje v tej smeri!

g Zveze Tržaškega Lloydja s črnomorskimi ruskimi lukami. V sporazumu z italijansko vlado je Tržaški Lloyd sklenil, da obnovi zveze z ruskimi lukami Batum, Odessa, Novorossijsk in Sebastopol.

g Italijansko-českoslovaška konferenca v Trstu. Dne 15. t. m. so se sešli v Trstu italijanski in českoslovaški delegati na gospodarsko konferenco. Gre za olajšave in ugodnosti razne narave, ki bi jih mogla Italija dovoliti českoslovaški trgovini z Vzhodom in tržaški lukl. V prvi vrsti gre za českoslovaški sladkor.

BORZA.

Curih, dne 16. decembra 1922. (Sklep.) De-vize: Pošta 0.22%, Berlin 0.08%, Italija 26.80, London 24.50, New York 527¼, Pariz 39.65, Praga

15.00, Dunaj 0.0075, Bukarešt 3.07, Sofija 4.02, Zagreb 1.40, Varšava 0.08¼, Holl. 210.75. Valute: u. a. K 0.0076.

Ljubljanske novice.

Ij Sentjakobska prosveta. Danes ob pol 8. zvečer bo nadaljeval mons. Viktor Steška svoje predavanje »o stari Ljubljani« (zgodovina posameznih delov mesta). Vstop prost.

Ij Prosveta franciskanske župnije obvešča, da se nadaljuje predavanje gosp. prof. I. Mazovca: »Potovanje v sveto deželo« v torek, 19. decembra t. m. točno ob 8. uri. Kdor si hoče ogledati posebnosti jutrovnih dežel, naj se pridruži!

Ij Slov. kat. akad. starešinstvo. Občni zbor slov. kat. akad. starešinstva se vrši danes v nedeljo, dne 17. t. m. ob 10. uri popoldne v dvorani Akademskega doma z naslednjim dnevnim redom: 1. Poročila. 2. Volitev odbornikov. 3. Event. sprememba pravil. — Dr. M. Božič l. r., predsednik.

Ij Sentpeterski družabni klub ima svoj redni družabni sestanek v ponedeljek 18. t. m. ob 8. uri zvečer na verandi hotela Union. Vabljeni člani in po njih vpeljeni gostje.

Ij Predavanje zdravniškega društva se vrši v sredo 20. t. m. ob 17. uri v bolnici, med. odd. Dr. Trtnik: Anthran pat. anatomija in klinika. — Dr. Šimenc: Anthran, bakterijo- in epidemijologija, seroterapija. — ODBOR.

Ij Današnji spored proslave 50 letnice Glasbene Matice v Ljubljani je sledeči: a) Izredni občni zbor ob pol 11. uri dop. v Filharmonični dvorani. — b) Koncert pevskega zbora Glasbene Matice ob 4. uri popoldne v Unionski dvorani. — c) Komerz ob 8. uri zvečer v Filharmonični dvorani. Vrš se pri pogrnjenih mizah. Sodeluje godba Dravske Div. oblasti in pevski zbor Glasbene Matice. — Vabljeni so vsi prijatelji Glasbene Matice. — Na komerzu se dobijo mizna jedila in pijače.

Ij Zveza bivših salezijanskih gojencev priredi v nedeljo 17. t. m. zvečer ob pol 8. zanimivo predstavo v Ljudskem domu. Med dejanji svirajo bivši gojenci pod vodstvom gosp. Dolinarja. Dvorana bo zakurjena.

Ij Predavanje »Stolne Prosvete« bo v ponedeljek zvečer ob 8. uri v dvorani »Rokodelskega doma«. Predaval bo gospod urednik Fr. Tersegav. — Pred predavanjem bo kratka odborova seja, zato naj gg. odborniki in odbornice zanesljivo pridejo četrt ure poprej.

Ij Franciškanska prosveta. V sredo ob 8. uri zvečer bo prva pevka vaja franciškanske prosvete v občinski dvorani. Udeležite se je vsi društveni člani in prijatelji, ki se zanimajo za petje. Petje bo vodil P. Gotfrid Ploj.

Ij »Vzajemna posojilnica v Ljubljani, r. z. z o. j.« je darovala 100 Din »Sentpeterski Vincencijevi konferenci« namesto venca na grob pokojnega profesorja g. Fran Verbica, kateri je bil več let član načelstva »Vzajemne posojilnice«.

Ij Nove zvonove obesijo danes pri Božjem grobu v Štepani vasi. Ob 11. uri jih pripeljejo iz ljubljanske livarne in jih pred cerkvijo posvete, nato bo sv. maša. Takoj nato jih dvignejo v zvonik. Ob treh bodo že zvonili in ob pol 4. bo popoldanska slavnost z govorom in litanijami. — Lepa pot Vas Ljubljance vabi k Božjemu grobu.

Ij Ljubljanski trg. Protidraginjska akcija je izgubila s padanjem dinarja glavno podlago. Dvig cen nekaterim predmetom zadržuje trenutno visoka izvozna carina. Stanje cen življenjskim potrebščinam v bodoče bo v veliki meri zaviselo od vrednosti našega denarja. Pričakujemo, da bo centralna vlada s pametno izvozno carino zadrževala nastanek anarhije cen na domačem trgu. Goveje meso I. vrste 46 do 52 K; najvišja cena 52 K za kg mesa zadnji del; II. vrste 40 do 44 K. III. vrste 30 do 36 K, teletina 56 do 60 K, svinjsko meso I. vrste 80 K, II. vrste 76 K, slanina trebušna 90 K, riba in sal 116 K, mešana slanina 110 K; na debelo 105 K. Amerikanska mast 112 do 118 K; domača 130 K, šunka 120 K, prekajeno meso I. vrste 110 K. II. vrste 100 K. Drobniča 36 do 40 K. Perutninski trg se v Ljubljani ne more razviti vsled pomankanja dobrejšega blaga. Divji zajec 200 K, kg srne 60 do 90 K. Ribe: krap 80 K, ščuke 80 do 100 K. Mleko 14 K, surovo maslo 200 K, čajno 260 K, jajce 8 K, kruh 28 K kg belega 24 K kg črne, kg žemlj 34 K. Sadje: jabolka I. vrste 14 do 16 K, II. vrste 4 do 8 K, hruške I. vrste 20 do 28 K, orehi 28 K. Specerjsko blago: kava Santos 148 K, Rio 128 K, Portoriko 180 K. Kristalni sladkor 72 K, v kockah 78 K, namizno olje 96 K, jedilno 72 K, riž I. vrste 36 do 40 K, II. vrste 30 K. Vinski kis 16 K, navadni 7 K, debele sol 12 K, drobna 16 K. Pripominjamo, da državna monopolska uprava pogosto spravlja v promet izredno umazano sol, katere se ne more označiti kot za človeški konsum spsobna, temveč kot izrazito živalska sol. Testenine I. vrste 58 do 60 K, II. 46 K, moka št. 0 je dospela na 28 K, bela krušna 25 K, kg kaše 24 K, ješprenja 24 K, otrobov 8 do 10 K, koruzna moka 17 K, koruzni zdrob 20 K, pšenični zdrob 28 do 30 K, ajdova moka I. vrste 32 K, II. vrste 28 K, oves 14 K, nova sušena koruza 15 K, fižol ribičan 16 K, preveličar 17 K, stot premoča 140 K, kubični meter trdih drv 600 K, mehkih drv 180 do 240 K, stot sladkega sena 1000 K, slame 700 K.

Ij Živinski semnji v Ljubljani uklenjeni. Radi opasnega širjenja slinovke in parkljevke se živinski semnji — za konje, govedo in prašiče — v Ljubljani do nadaljnjega ukinejo.

Ij Požari v dimnikih. Zelo pogosto se pojavljajo požari v dimnikih v zimskem času, ko se jako veliko kuri in ker so dimne cevi napolnjene s sajami, ki se vžgo ter nastane požar, ki sam na sebi ni tako nevaren, vendar zahteva opreznost, ker nastanejo navadno po požarih v dimnikih podstrešni, strešni požari ali pa sobni požari. Dimniki morajo biti vsaj en meter na okoli v podstrešju prosti

vsakih gorljivih predmetov, ter morajo imeti povsod ognjavnarja vrata, ki morajo biti vedno zaprta. Mestni magistrat opozarja posestnike hiš, da mora imeti vsak dimnikarsko knjižico, v katero mora dimnikar natančno vpisati datum, kdaj je snalil dimnike. Knjižice se dbe pri dimnikarski zadrugi. Mestni magistrat bo po organih mestnega gasilskega urada natančno kontroliral snajenje dimnikov, ter vse prestopke, najsi bodo storjeni od strani dimnikarjev ali pa od strani hišnega gospodarja, kaznoval. Istotako morajo vsi dimnikarji naznaniti mestnemu gasilskemu uradu vse nedostatke, ki jih opazijo, kadar izvršujejo svoj posel. Istotako se naj klicne v slučaju, da gori dimnik, vedno le rajonskega dimnikarja in ne gasilcev. V hujšem slučaju, če ima dimnik razpoke ali pa če so slaba dimna vrata, da uhajajo plameni v podstrešje ter je nevarnost, da se vžgo razni predmeti, ki so v bližini dimnika, je klicati gasilce, da preprečijo razvoj požara. — Mestni gasilski urad.

Ij Vloge na tekoči račun pri Mestni hranilnici ljubljanski. Kakor se nam poroča, je ministrstvo trgovine in industrije dovolilo Mestni hranilnici ljubljanski, da sme poleg hranilnih vlog sprejemati tudi vloge na tekoči račun. Glej inserat v današnji številki listal.

Ij Koncert. Od danes naprej vsako sredo, soboto in nedeljo koncert salonskega orkestra v kavarni »Tratnik« na sv. Petra cesti št. 25. Začetek ob pol 21. do pol 1. ure ponoči. Za obilen obisk se priporoča L. Tratnik. 5330

Cerkveni vestnik.

c V Križankah ima danes zvečer ob 6. svoj redni sestanek ondota moška in mladen. Marijina družba, katerega naj se zanesljivo udeležijo vsi družveniki.

c Vestnik »Dejanja sv. Detinstva Jezusovega« je dotiskan. — Velika misel svetovnega misijonstva se opriljeje čedalje širših krogov katoliškega krščanstva. To resnico potrjuje številne misijonske prireditve preteklega leta, ki naj bi pospeševale misijonsko delo in misijonsko znanost. Omenjamo samo prvi mednarodni kongres duhovskih misijonističnih udruženj v Rimu, ki ga je bil poštill tudi papež Pij XI. z ganljivim nagovorom. — V nasprotju z malo razveseliljivimi pojavi našega časa izpričuje vprav mogočini razmah misijonskega gibanja, da krščanski idealizem še ni pokopan, da živi med nami ljubezljivost povodni vendarle še nekaj nesebične ljubezni za blagor vsega človeštva. Med Slovenci pospešuje skromno sicer, a vendarle vztrajno, svetovne misijone »Dejanja sv. Detinstva«. Skofijško vodstvo tega dejanja je oskrbelo letos že 43. letno poročilo »Vestnik dejanja sv. Detinstva« — z zanimivimi in bodrilnimi poročili. Iz računov posnamemo, da se je v l. 1922 nabralo za misijonske namene »D. sv. D.« okroglo 50.000 K. Naj bi vnaša za misijonstvo med Slovenci ne pešala, marveč napredovala! — »Vestnik« je na razpolago v prodajalni KTD (Ničman) v Ljubljani. Vodstvo prosi, naj bi se gg. poverjeniki, ko se bodo prilično v bodočih dneh mudili v Ljubljani, sami oglasili v prodajalni Ničman ter prevzeli določeno število izvodov, da se tako prihranijo zelo občutni stroški misijonskemu dejanju. S potrdilom poverjenikovim smejo priti po knjižice tudi druge osebe.

c Marijina kongregacija za moše in mladenice pri sv. Jožefu ima danes ob pol 4. popoldne v kongregacijski kapeli pri š. o. jezuitih svoj redni shod. Člani polnoštevilno, gostje dobrodošli!

c Iz vatikana. Dne 14. t. m. je Pij XI. izročil novoimenovanim kardinalom kardinalski klobuk in prstan. Ob tej priliki je posebna deputacija, sestojeca iz milanskega nadškofa kardinala Tosija in predsednika italijanske katoliške akcije kom. Colomba izročila sv. očetu milanski dar — dragoceno tiaro.

c Vseindijski katoliški kongres. Zaidno tri dni te. leta se vrši v Goi, ob grobu sv. Frančiška Ksaverija vseindijski katoliški kongres, ki bo sklepal o zelo važnih vprašanjih. Med drugim je pripravljen predlog, da naj se v vsaki indijski škofiji ustanovi šola za obrazbo domačih misijonarjev, katero naj vzdržujejo domači laiki. Drug predlog govori o vsestranskem pospeševanju domačih samostanov in redov in boljši organizaciji katoliškega časopisja.

Narodno gledališče.

DRAMA.

Nedelja, 17. decembra ob 3. popoldne: KROMACEK-JUNACEK. Izven. — Ob 8. zvečer: KRALJ NA BETAJNOVI. Svečana predstava v proslavo rojstnega dne Njegovega Veličanstva Kralja Aleksandra I. Izven.

Ponedeljek, 18. decembra: PLOHA. Red D.

OPERA.

Nedelja, 17. decembra: JENUFA. Svečana predstava v proslavo rojstnega dne Njegovega Veličanstva Kralja Aleksandra I. Izven.

Ponedeljek, 18. decembra: Zaprt.

Prosveta.

pr **Socialna misel** 11./12. zvezek je izšla. Zlasti je zanimiv članek dr. Engelberta Besednjaka o fašizmu. S to številko je letnik 1922 zaključen. Prva številka letnika 1923 izide že tekom prihodnjega tedna. Cena bo vsled povišanih tiskarskih stroškov 40 Din. Vabimo vse naše somišljenike na naročbo!

pr **Iz moje celice.** Druga knjiga. Spesnila M. Elizabeta O. S. Urs. V Ljubljani 1923. Založil Uršulinski samostan v Ljubljani. Natisnila Jugosl. tiskarna. Str. 154. (S sliko pesnice.) Cena 16 Din, s poštnino 17,5 Din. (Knjiga se dobi in naroča v Uršul. samostanu v Ljubljani.)

Naša verska liturija je dobila močan prirastek: te dni je izdala ljubljanska uršulinka M. Elizabeta

drugo knjigo svojih pesmi. Prva knjiga Iz moje celice je bila izšla l. 1916; bila je povsod s pohvalo sprejeta je tudi že davno razprodana. Kdor jo je čital, se pač še spominja, kaj je knjižica vsebovala: Čitali smo tam prekrasne evharistične pesmi, kakoršnih še ni imela naša verska lirika, med njimi, zlasti slovesne: »Moj milil dom in sveta evharistija«; cela vrsta pesmi je proslavljala Marijo, kraljico majniško ali tudi kot Doloroso; v nekaterih je zvenel spomin na domačo vasico, na domače zvone, na gozd za vasico, ali le bolj mimogrede, ker pesnica je v tihi celici našla večjo srečo; čitali smo ondi tudi sonetni venec, in Sonetno srečo; posebno lepih je bilo par pesmic, ki so opevale nedeljsko občutje (Gospodov dan, Nedelja); ena (Slovenska zemlja) je slavila vernost Slovencev. — In te dni smo dobili od iste pesnice drugo knjigo pesmi. Kaj nam poljo? Kaj nam prinaša novega? Zdi se mi, da je proti prejšnjim tale razloček: zamrl je skoro popolnoma spomin na vnanji svet, vse obzorje je zdaj uršulinske cerkev, v njej tabernakelj, in križ, potem dolgi samostanski hodniki in njena ozka celica; ali v tem ozkem obzorju polje globoko mistično življenje, pestro, gorko, neprestano valujoče in razmišljajoče. Priljubljen motiv je naši pesnici slovesnost samostanskih obljub, ki nam jih slika pod (sicer znano) podobo poroke z nebeškim Zeninom (Nov limbar, Poročni nakit, Poročni prstan, Moj Zenin, Trojna vez); veselo takrat potrkavajo zvonomi (Nevesta); srečna je v celici (Celica), ki je Svetišče miru (str. 45), in Sveto noč — meni pesnica — pač najlepše doživlja ona v tej svoji celici (Sveta noč); trpljenje sicer tudi ni neznan, ali redovnica ga je vesela, ker ga daruje Križanemu v zameno za Njegovo krono krvavo (81); v l. knjigi je rekla, da je duša dragocen demant (48), tukaj pa gre dalje: v sreči čitateljem užitki mogočeni plamen ljubezni do sv. R. Telesa; sluzna je skupina: Oko ni videlo itd. (148—151). Ljublj. je skupina 7 pesmic »Ozodno svetlišče«, kjer ves gozd obhaja sv. mašo (75—81). Dramatično silo razodevajo pesmi, v katerih nam pesnica slika zadnje hipe duše v telesu, potem pa hip, ko ugleda Zveličarja (Pustite me domov, Jaz čakam nanj, Prihaja, Zidnja adoracija; morda te najbolj označujejo napredek v umetniškem ustvarjanju.

Tako smo si ob kratkem ogledali to lepo zbirko. Vsebo to-le lahko rečemo: v vsej tej dolgi vrsti religioznih pesmi ni niti ene formalnosti, niti disharmonije. Učila pa so se pesnica — to se vidi vedno in vedno — največ pri Stritarju, Gregorčiču, Medvedu in Sardenku. In veste, čigavo struno še slišimo? Preberite kitico (str. 43)

Je celica rečna,
ni dragih prepreg,
vse moje bogastvo
je križani Bog.

Na katerega naših poetov nas to spominja? Kajne, na V. Vodnika! In čudno: M. Elizabeta je po svoji materi, ki se je pred poroko pisala Panec, torej kakor mati Vodnikova, v daljnem sorodstvu z prvimi našimi pesniki. In pesniški dar ima brez dvoma tudi ona. Želili bi le to, da bi svoje obzorje razširila tudi na druga aktualna čustva našega tako težko skušanega naroda.

Kakor sem omenil že gori: ta lična, fino opremljena knjižica ima brez dvoma v sebi to čarovno moč, da mora vsakega, kolikaj dovzetnega čitatelja ogreti za najvišje vzore naše sv. vere. Zato jo z veseljem naznanjamo in priporočamo. — J. D. pr Češke pravilice. Poslovenil dr. Lah, ilustriral Rajko Subic. V Ljubljani 1922. Natisnila, izdala in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Str. 68, cena vezani knjigi 12 Din.

pr **Oton Zupančič: Mlada pota.** V Ljubljani MCMXXI. Risbe od Gvidona Birolle. Založila in izdala »Omladinac, Tisk »Zvezne tiskarne« v Celju. Strani 170. Cena 16 Din. Spretni list, ki ga je dobilo uredništvo pa pravi: »V založbi »Jug« v Ljubljani je izšla te dni velika izdaja Zupančičeve zbirke: Mlada pota. Toliko bi trebalo tedaj naslov popraviti.

Mlada pota: so antologija iz prvih 3 zbirk Zupančičevih in ker so druga izdaja, ni, da bi se tu in ob tej priliki spuščal na korektore, ki jih je izvršil pesnik zlasti ob pesmih iz »Čaše«. Ugotovim le, da so v novi izdaji z dostavkom dveh (O šum voda zvečer in Ki!) iste pesmi kot v prvi z malimi korekturami na eni strani, na drugi pa je občutljiva površina, ki jo je nad zbirko zagrešil gobet stavec. Kako bi mogel sicer na str. 48 zostati verz: v molitvi se pripogibljejo:

ki ga ima prva izdaja in »Čaše«. So bolj se začudim ob novospregjeti pesmi »Ki«, ki je z ozirom na original za verz »Po stezih bolj peš čez hrib prišla...« bogatejša, a je celotno pesem stavec podaljšal za celo uvodno stroto pesmi s strani 46! Tako vendar ne gre, da bi delali z Zupančičem! — Da so bila »Mlada pota«, enotna knjižica Zupančičeve pesmi, potrebna, priča ta nova izdaja, s katero se lahko postavimo doma in pred svetom!

Vendar eno bi želel: Zupančičeve antologije za naš narod! S prvo izdajo Mladih poti bi bilo ustreženo inteligenci, druga izdaja naj bi bila narodna, ljudska če hočeta. In bi bila mogoče boljša. Res je, da so posamezne pesmi z lastvino in frivolno potezo značilne za Zupančičevo »Mlado pota«, a pesnik bi na imenu ne izgubil, če bi jih bil opustil. Tako pa moramo čakati nove izdaje, katero bomo z mirno dušo vsakemu priporočili, ki je željan lepote in vesel naše pristne besede!

pr **Nove naše knjige** za meščanske, srednje in višje razrede osnovnih šol so pravkar izšle v založbi Jugoslovanske knjižarne v Ljubljani za sledeče predmete: Zgodovina za meščanske šole I. del. Stari in srednji vek. Spisal ravnatelj Josip Brinar, cena Din 18.—. Knjigo je odobrila pokrajinska uprava za Slovenijo, oddelek za prosveto in vere dne 1. decembra 1922, št. 4648. II. del te knjige obsega novi vek in velja Din 18.—. Predodobrenje pokrajinske uprave je izšlo dne 17. julija 1922, št. 2755. Zemljepis za srednje šole I. del. Spisal Milan Pajk, tretji natis priredil profesor Jožef Kržišnik. Cena Din 18.—. Pokrajinska uprava je odobrila knjigo dne 1. decembra 1922, št. 4648. — Francoska vladnica II. letnika. Spisal dr. Fr. Sturm, velja Din 36.—. Pokrajinska uprava je odobrila knjigo dne 22. novembra 1922, št. 4582.

pr **Slovenskem knjižnem trgu** danes brez dvoma ni v opremljeni vsebini lepše denarno cenejši in obenem duševno dražje knjige za božično darilo našim družinam, posebno dekletom, preprostim in izobraženim, kakor so Sardenkove »Dekliške pesmi«. Kritika jih je imenovala aktualno knjigo, niz umetnin, lep odmev iz mladostnih sre. Knjiga se dobiva v prodajalni KTD (Ničman). Izvod stane Din 15.

pr **Znanstveno društvo za humanistične vede** v Ljubljani, po svojem ustroju enakovredno s filološko-historičnim in filozofskim razredom akademij znanosti, je dne 12. novembra t. l. imelo svoj redni letni občni zbor. V svojem prvem letu je društvo osredotočilo svoje delo predvsem na pridobitev sredstev za izdajo znanstvenih publikacij. V to svrhu se je obrnilo na državne in pokrajinske oblasti in na domače denarne zavode. Ministrstvo prosvete je doslej iz buđžetarnih razlogov ponovno odklonilo kako podporo; dana pa je nada, da bo to v prihodnjem proračunskem letu mogoče. Z obžalovanjem je konstatirani, da se domači denarni

zavodi, nekateri celo vkljub osebnim intervencijam in dani obljubi, niso odzvali; edino izjemo dela Kmet-ske posojilnice ljubljanske okolice, ki je kot svoj prvi prispevek naklonila društvu 1000 K. Pač pa je pokrajinska uprava za Slovenijo po pokrajinskem namestniku gospodu ministru Ivanu Hribarju, ki je pravilno ocenil potrebo in idealno nalogo društva, darovala znesek 100.000 K, oddelek za prosveto in vero pa je za začetek poslovnega obratovanja naklonil društvu 6000 K. V zahvalo za naklonenost je društveni občni zbor imenoval gospoda ministra Ivana Hribarja za svojega častnega člana. Drugi, ki je uvidel potrebo takega društva in pri-hitet delu za občo in narodno kulturo na pomoč, je gospod knezoškof Anton Bonaventura Jeglič, ki je daroval vsoto 10.000 K. Tako je omogočen začetek izdajanja znanstvenih publikacij in bo društvo v prihodnjih mesecih izdalo svoj prvi zbornik, ki bo na 15 tiskovnih polah prinesel okoli deset prispev-ke iz jezikoslovja, literarne in domače zgodovine ter filozofije. Požrtvovalno delo je storila tudi učiteljska tiskarna v Ljubljani, ki je naročila preko 250 posebnih diakritičnih črk za lingvistične raz-prave, ki jih bo odslej tudi v Ljubljani možno tiskati.

pr **Naša tehniška fakulteta.** Publikacija tehniške akademske omladine je izšla dne 1. decembra kot posebna številka revije »Njiva« urejena po predsedniku Akademikega društva jugoslovanskih tehnikov v Ljubljani Dragutinu Faturju z naslednjo vsebino: Dragutini Fatur: Uvod in pojasnilo. Slušatelji gradbenega oddelka: Gradbeni oddelek. Slušatelji arhitekti: Sola arhitekture. Slušatelji montanisti: Montanistični oddelek. Slušatelji geodeti: Geodetski oddelek. Jože Lah, cand. ing.: Pomen gradbenega oddelka. Dr. Karel Hinterlehner, univ. prof.: Oskrbe- nje tehniške fakultete. Ing. Ciril Juvan: Vpliv vesti ukinitev raznih oddelkov na delo dijašva. Dr. ing. Alojzij Král, univ. prof.: Problem orga-nizacije tehniškega visokega šolstva. Ing. J. Foer-ster, univ. prof.: Ali je gradbeni oddelek na ljubljanski tehniki potreben? Ing. Ladislav Bevc: O pomenu upravnega tehnikarja. Dr. Maks Samec, univ. prof.: Kemijski oddelek univerze v Ljubljani. Dr. ing. Srečko Ferjančič: Kemijski institut univerze v Ljubljani. Ing. J. Turk: O važnosti kemijskega oddelka. Ing. Leo Novak: Geodetski studij na tehniških visokih šolah. Resolucija Uduženja Jugo-slovanskih luženirjev in Arhitektov — Sekcija Ljubljana. Društvo za gradbo tehniški fakulteti služečih poslopij. Fran Jeran: Akademski kolegij. — Iz publikacije je jasno razviden položaj naše tehniške fakultete, ki se razvija pod jako neugodnimi pogoji in je prišel njen razvoj v akuten stadij vsled še vedno neresenega budžetnega vprašanja ljubljanske univerze. Imenovanja profesorjev se zavlačujejo, predavanja so le delna, tako da je vsled par tisoč dinarjev ogrožen nadaljnji studij na ljubljanski tehniki oz. univerzi. Merodajni faktorji se naprošajo, da blagovoljno posvete pažnjo raz-voju in obstoju visoke šole v Ljubljani. — ADJT. pr Franco Zbašnik: Drobne pesmi. Z risbami okrasil Rajko Subic. V Ljubljani 1922. Natisnila in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Str. 39. Cena vezani knjigi 7 dinarjev.

Mladinska literatura raste. Pričujoča knjiga je ena boljših in ž njo zavzema Zbašnik, ki so mu v cvetu let končali življenje na italijanski fronti, častno mesto med mladinskimi pesniki. Ob imena Lev-stik, Zupančič, Sardenko, Bevk, Jerajeva ga je treba uvrstiti. Kot njegove lanske »Pesmi«, pričajo tudi te »drobne«, da ni »kovač«, no živel pesem. To je treba zlasti povdariti in veljaj kot priporočilo.

Knjigo krasi čedne Subiceve risbe in pokojni-kova slika sredi z zavzetjem podanega življenjepisa izpod peresa pokojnikovega strica dr. Fr. Zbašnika.

pr **Dom in svet** je pravkar zaključil svoje 35. leto s pestro in zanimivo sklepno številko (11. in 12.) in z izredno lepo umetniško božično prilogo. Priloga prinaša Führerov ciklus »Rosa Mystica« v 15. risbah, ki jih spremlja Sar-denkov lirični venec v tercijnah. Oboje redka umetnina. Več arbirer elegantium je sodil o teh klasičnih Sardenkovih tercijnah: »Gredo mu kakor Danteju«. Priloga je obenem prekrasno bo-žično darilo. Sklepna številka pa ima sledečo vsebino: Leposlovni del: I. Pesmi: B. V.: Modra voza. 420. — Joža Lovrenčič: Kronika Trente alias Trentarskega študenta II. del. 421. — B. V.: Vihar. 423. — Miran Jarc: Samoten. 424. — B. V.: Netopir-j. 428. — Jože Pogačnik: Zimske sanje. 433. — Aljoša Tomažič: Iz tuje noči. 443. — Anton Vodnik: Ljubavna pesem. 444. — Aljoša Tomažič: Pesem. 450. — Kanceljan: Novembrska. 450. — Gustav Strniša: Svata. 450. — II. Pripovedna proza. Ivan Pregelj: Z Visokega k Svetemu Jakobu. 417. — Ci-ril Jeglič: Obrazi. 425. — Matija Malešič: Kresnica. 429. — Ernest Tiran: Dajte mi mater! 434. — Mi-ran Jarc: Iz dnevnika vsemljskega škitalca. 445. — Silvín Sardenko: Sen ob jezeru. 447. — Znanst-veni del: I. Članki. Dr. Jos. Mantuani: Slikar-ska umetnost naših dežel v prošlih dobah. 451. — Jos. Mantuani: Portret škofa Tomaža Hrena. 463. — A. M.: Rosa mystica. 467. — II. Zapiski. Slovisvo: Alojz Gradnik: Pot bolesti. (Dr. I. Pregelj.) 469. — Ksaver Meško: Volk spokornik. (A. M.) 470. — Almanah katoliškega dijaštva za l. 1922. (Jože Ja-godič.) 471. — Anton Vodnik: Zlostne roke. (—.) 472. — Henrik Ibsen-Vojislav Molé: Gospa z morn-ja. (Dr. I. Pregelj.) 472. — Bernhard Kellermann-Narte Velikonja: Tunel. 473. — Jules Verne: Kaj si je izmislil dr. Oks. (B. V.) 473. — Dr. Mirko De-anović i Niko Stipčević: Jugoslovansko lišče. (Dr. I. Pregelj.) 473. — Dimitrije Gvozdanović: Arditi na otoku Krku. (Dr. I. P.) 474. — Leonid Andrejev-Jos. Vidmar: Plat zvona. (Dr. I. Pregelj.) 474. — Lev Nikolajevič Tolstoj-L.Pasarič: Narodne Priče. (Dr. I. Pregelj.) 475. — Slovensko-anglško slovnica. (Marian Dokler.) 475. — Glasba: Stanko Premrl: »Slava Bogu v višavici« (Emil Hochreiter.) 375. — Emil Adamčič: Sestnajst jugoslovanskih narodnih pesmi. (M. K.) 476. — Emil Adamčič: Mladinske pesmi. (M. K.) — Božidar Sirola: Popevke. (Ma-riji Kogoj.) 477. — Koncert marovskih učitelj. (Fr. Kimovec.) 477. — Marko Bajuk: Pevska sola. (F. K.) 478. — Marij Kogoj: Piano. 478. — To in ono: Rigorizem naših janzenistov. 478. — Pojasnilo KTD. 470. — »Doma in sveto« o sebi. 480. To zadnje je prelep izvok in sklep. — Na platnicah: Listnina uredništva. — Prejeli smo v oceno. — Slike: Sl. 48. Sv. Nikolaj. — Sl. 49. Križanje. — Sl. 50. Zadnja večerja. — Sl. 51. Jelovšek Franc: Sv. Družina. — Sl. 52. Metzinger Val.: Sv. Frančišek Sal. in sv. Ivana Fr. Chantalska. — Sl. 53. Wergant Fort: Jož. Ant. bar. Codelli. — Sl. 54. Čebelj Ant.: Vnebovzelje Marijino. — Sl. 55. Stroj Mh.: Rojstvo Marijino. — Sl. 56. Karinger Ant.: Pokrajina. (Bohinjsko jeze-ro.) — Sl. 57. Portret škofa Tomaža Hrena. — Sl. 58. Portret Otona Frid. grofa Buchheima, škofa ljubljanskega. — Po vsem tem smemo reči: Zaklju-ček 35. letnika je zadovoljiv, zadosten in časten. S prihodnjim letom prevzameta uredništvo Fr. Koblar in Fr. Stele. Sklepni številki je priložen tudi raz-veseljiv oglas novega uredništva, na katerega po-sebej opozarjamo.

pr **E. Adamčič: 10 moških in mešanih zbor-rov.** Za Božič je izšla krasna glasbena edicija: 10 moških in mešanih zborov E. Adam-čiča na narodna besedila iz štrekljeve zbirke. Naša društva vedno tarnajo, da jim manjka melodij-znih, pevnih in noteških zborov. — Zbori po deželi

dostikrat ne razpolagajo s prvovrstnim in izvržba-nim glasovnim materialom zato bodo teh Adami-čevih moških in ženskih zborov res veselili. Zbirko krasi zelo posrečen naslovni list akad. slikarja M. Gnsparija. Ta edicija je pač najlepše božično da-rilo za ljubitelje glasbe, za naše pevce in pevke. Zbirko je založila in izdala »Zvezna knjižarnica«, ki sprejema naročila in razpošilja izdajo. Cena 10 dinarjev. Dobi se v vseh knjižarnah.

Operni libreti. — »Mefistofeles«. — Pravkar je izšel peti zvezek opernih libretov: »Mefistofeles«, opera v štirih dejanjih s pro-logom in epilogom. Besede in glasbo zložil Arrigo Boito, prevedel Ivo Sorli, 48 strani. Cena 3 Din. — Libreto te opere kakor tudi drugih dosedaj že izšlih se dobivajo v Zvezni tiskarni in Ljubljani (Wolfova ulica). Razprodajalcem običajen popust. V razprodaji so tudi pri blagajni v operi in pri opernih biljetarjih.

pr **II. sinf. koncert muzike Dravske divizije** se vrši sred januarja mesca 1923. Za ta koncert pripravlja kapelnik dr. Čerin veliko simfonijo češkega skladatelja K. B. Jiráka. Jirák je našemu ob-činstvu v najboljšem spominu kot dirigent slavne-ga češkega mešanega zbora »Hlahola«. Kot sklada-telj spada k zastopnikom najmodernejše češke sme-ri; e moll simfonijo je izvršil l. 1916. Po obsegu in instrumentaciji je simfonija grandiozno delo, po svoji kompozicijski tehniki in tematičnem delu se lahko uvršča med najboljše umetniške tvorbe glas-benega slovstva.

Turistika in sport.

Nasa jezera. Marsikateremu Slovencu ni zna-no, da imamo poleg naših divnih alpskih jezer Blejskega in Bohinjskega tudi še druga takozvana presihujoča (periodična) jezera, ki nastopajo po velikih nalivih v jeseni in spomladi. Predvsem sta zanimivi med slednjimi Planinsko jeze-ro (Planina pri Rakeku) in pa Cerkniško jeze-ro 548 m, ki je ob veliki vodi največje jeze-ro v Sloveniji! Poslednje evropsko prirodno čudo! leži med Javornikom 1268 m in Slivnici 1114 m, kornaj 30 minut oddaljeno od trga Cerkni-ce poleg želez. postaje Rakek. — Turistom iz Ljubljane priporočamo sledečo kombinacijo izleta: iz želez. postaje Borovnica (juž. žel.) čez Pokojšček (gostil. »Colnar«) — Padež — Bezuljak — Begunje v Cerknico 3 ure, odtod pa v Dolenjo vas ali vas Je-zero 30 min., kjer se ukrcaš in pelješ 1 uro po jezeru na Otok. Mala prijazna vasica (gostil. »Iv. Mu-lec« — suhe ribe!) La-ta izlet pri sedanjem lepem golomrazem, suhem vremenu vrlo priporočamo! (TPR)

Poizvedovanje.

Izgubil se je zelen, vezan, koščen ženski paš od Forjanske ulice do pivovarne Union. Prosi se pošten najditelj, naj ga izroči proti nagradi na na-slov: Ema Kogoj, Forjanska ulica št. 13.

Opozarjam dotično znano osebo, ki si je pri-držala psa, z znakomika št. 760 in 1034, črne in bele barve s črno piko na glavi, da ga nemudoma vrne lastniku V. Z. Sv. Petra cesta 22. I. in se s tem izogne nadaljnim neprijetnostim.

Prava sredstva lepote!

Katera drže,

Kar obečajo!

že 23 let v vseh deželah preizkušena, hvalehna in priljubljena so prava Elza-lepota pospešujoča sredstva lekarnarja Feller.

E'za-obrazna pomada

zanesljivo varstvo proti solnčnim pe-gam, solnčni opeklini, lisam, hrapavi koži, odstrani zajedavce, ogrce, gube in vsakovrstne nečistosti kože. 3 ve-lika porcelanasta lončka z zavojnico in poštnino 25 Din.

Elza-lilino mlečno milo

najmilijše in naj-finejše milo lepote! Ideal vseh mil! Po-polnoma neškod-ljivo, se jako dobro peni in je mliega finega duha. 4 ve-liko kosi z ometom in poštnino vred 35 Din.

Elza-pomada za rast las

krepi kožo na glavi, zabranjuje izpa-dan e, lomljenje in cepljenje las, prhut in p-orano osivelost itd. 2 velika por-celanasta lončka z ometom in poštnino 25 Din. En poskus zadostuje, da tudi Vi rečete:

„To je ono pravo!“

Zahtevajte v vseh poslovalnicah samo prave Elza izdelke od lekarnarja Feller.

Različno: Lilino mleko 6 Din; brkomaž 3 Din; najfinejši Hega-puder Dr. Klugerja v velikih originalnih škat-ljah 15 Din; najfinejši zobni prašek »Hega« v patent-dozah 10 Din; puder za dame v vrečkah 3 Din; zobni prašek v škatljah 3 Din, v vrečkah po 2 Din; ščetki (dišava) za perilo 3 Din; šampon za lase 2 Din; rumenilo za obraz 12 pismov 12 Din; najfinejši parfumi od 15 Din dalje; cvet za lase 20 Din; Elza-katranovo milo 5 Din. — Za različne predmete se omet in poš-tina računata posebej.

Na vse gornje cene se računa za sedaj še 5% doplačila.

Naročilna pisma je nasloviti na: EUGEN V. FELLER lekarnar, STUBICA DONJA, Elzatr g št. 134, Hrvatsko.

Iščemo zanesljivega

kurjača

k partnemu kotlu, samei imajo pradoel. Stanovanje dobi v tovarni. — Ponudbe s prepisi spricvali poslati na:

SVEČARNO J. KOPAC & CO., Ljubljana, Celovška cesta št. 96.

Nosite zaradi
njihovih velikih
prednosti
PALMA
kaučuk pot-
peelnike in pot-
plate

KONTORISTINJO
veščo slovenske in nemške stenografe sprejem. Hrana in stanovanje v h. št. Ponudbe pod „Stenografija“ 5394 na upravo lista.

Samostojni krojači,

Izreži in zanesljivi, dobro izvežbani (tudi z dežele), dobijo za stalno proti kavciji razno konfekcijsko delo na dom. — Vprašati je v Ljubljani, Emonska cesta št. 8, I. nadst., v pisarni.

Iščem prvovrstno

gostiln. KUHARICO.

Plača dobra. — Vstop takoj.

— Ponudbe na upravnštvo „Slovenca“ pod šifro: „DOBRA KUHARICA“ 5378.

Radi takejšnega odpotovanja naprodam hiša z vrhom

ob glavni cesti, pripravna za vsakega obrtnika. Cena 50.000 Din. Vprašati je Sp. Rudarja 57 Celje.

Oddam proti kavciji 15.000 Din eno stanovanje s kuhinjo z lepo kompl. opravo. Ponudbe pod „Tako je na pravno lista.

Kontoristinja

ki je veščica slovenske in evtl. tudi nemške stenografije ter strojepisja, se sprejme proti dobri plači. Reflektantinja, ki bi zamogla nastopiti službo takoj, imajo prednost. Ponudbe pod „Kontoristinja Ljubljana“ 5440 na upravo tega lista.

Mlad, akademično izobražen Primorec vešč knjigovodstva, slovenske, angleške in laške korespondence, želi vstopiti k lesnemu podjetju. — Ponudbe pod: „Primorec 5381“ na upravnštvo „Slovenca“.

ZAHVALA.

Za mnogobrojne dokaze presrečnega sočustvovanja povodom prebriske izgube našega nepozabnega brata, oziroma siričnika, strica in bratrance, preč. gospoda

Fraňa Gabrška

župnika v Tomišlju

in za ljubeznivo spremstvo na njegovi zadnji poti izrekamo svojo najtoplejšo zahvalo.

Prav posebej se zahvaljujemo za vso ljubeznivost in skrb preč. gospodom: kanoniku Iv. Lavrenčiču za gniljiv poslovljni govor, dekanu Valenti. Zabretu, župnikoma Iv. Müllerju in Antonu Mrkunu ter vsem ostalim štanovskim tovarisem, ki so v tako obilem številu prihiti, da mu izkažejo zadnjo čast. — Iskrena zahvala bodi Orlom pri D. M. v Polju in Marijini družbi na Homeu ter pevcem v obeh krajih za žalostinke.

Na Homeu, dne 15. decembra 1922.

ZALUJOČI OSTALI.

Zahvala.

Najlepša zahvala za vse dokaze iskrenega sočutja in za mnogoštevilno spremstvo na zadnji poti našega predobrega očeta, sina in brata, gospoda

Fraňa Verbica

kr. gimnazijskega profesorja.

Posebno se zahvaljujemo preč. g. p. Ramsaku, gg. dr. Brclju in dr. Minafu ter njegovim zvestim prijateljem, ki so mu toliko let s svojimi obiski lajšali trpljenje. Iskrena zahvala gg. vladnim zastopnikom, proforskemu zboru, zastopstvu Gospodarske in Zadržne zveze, Gospodarske banke, Vzajemne posojilnice, I. ljubljanskemu delavskemu konsumnemu društvu, vodstvu Marijanišča, dijaškemu pevskemu zboru I. drž. gimnazije pod vodstvom g. prof. Bajuka ter darovalcem vencev.

Bog povrnil!

ZALUJOČI OSTALI.

Redna zveza
iz Bremena preko Southampton, Cherbourga v New York potom prekrasnih ameriških vladnih parobrodov United States Lines.

PRIHODNI ODHODI:
Amerika 3. jan. 7. febr.
President Roosevelt 6. jan. 14. febr.
President Harding 17. jan. 28. febr.
George Washington 31. febr. 18. mare.

Zahlevajte prosjete in plovne listine št. 145.

UNITED STATES LINES

BELGRAD, Travnika ulica 1,
in vse večje potne pisarne.

Na prodaj! Posestvo

ob-točeje iz kmetske hiše, v kateri so tudi kleti in hlevi, iz skoraj novega skednja in iz 28 orlov vrta, niv. travnikov in gozdov v Kačjem potoku 10 občina Mozeli, proda za 60.000 Din

Magdalena Jonke gostilničarka v Gornjem Mozlju pri Kočevju.

Od 18. XII. do 24. XII.

M. BARTL

LJUBLJANA

ŽIDOVSKA ULICA ŠTEV. 5

MODNA TRGOVINA

IN

PARFUMERIJA

Po znatno znižanih cenah.
Lepa božična darila.

Kupijo se dobro onranjena

steklenice

od kolinske vode, parfumov itd. I. C.
Kotar drogerija Wolfova ulica št. 3.

Železniške prage
hrastove

v vseh dimenzijah kupi
tvrdka Tavčar & Svetina
Ljubljana, Gospodarska c. št. 6

Pozor lovci!

Kupujemo po najvišjih dnevnih cenah lisice, kune, dihurje, jazbecarje, vidre in divje zajčje kože.

Fraňa Šmalc, Ljubljana
Marijin trg št. 1.

Ribe za praznike.

Trgovka Ivana Florjančič, Vodnikov trg, Ljubljana, ima na razpolago od 19. dec. nadalje vsako množino ščuk in karpov najbolje kvalitete.

Divjačino

JELENE, SRNE, ZAJCE,
JEREBICE, FAZANE, DIVJE
KOZE, KLJUNAČE ITD.

kupuje vsako množino in plača
po najboljših cenah

E. VAJDA

ČAKOVEC: MEDJIMURJE
Izvoz divjačine in perutnine.

Brzjavlj: VAJDA ČAKOVEC,
Telefon interurban št. 59.

!!! AUTO !!!

BENCIN PNEUMATIKA
OLJE VSA POPRAVILA
MAST IN VOZNIJE

Le prvovrstno blago in delo po solidnih cenah nudi

JUGO-AUTO d. z. o. z. v Ljubljani.

Zelje

kisto in v glavah,

fižol, krompir

kupuje vsako količino. — Ponudbe z označbo cene Novak Maksimirska c. 64.
Zagreb telef. 20-60.

Družba „Ilirija“ Ljubljana, Kralja Petra trg 8

prodaja bukova drva

na drobno in debelo. Zagajanje drv
Dostava na dom. Telefon št. 220.

Znižane cene

pri

A. Šinković nasl. K. Soss
Ljubljana, Mestni trg št. 19.

Na drobno

Razprodaja.

Na veliko

Radi preureditve trgovine in pomanjkanja prostorov prodajali se bodo vrvarski izdelki, kakor vrvi vseh debelosti, štriki za perilo, štrange, uzde, špaga, gurt, dreta, mreže za seno, ognjegasne cevi, bombaževne mrežice za otroške postelje, tržne torbe, kakor tudi pravi tržaški bičevniki, biči, konjske krtače, žima, morska trava i. t. d. po znatno nižani ceni.

Se priporoča

Ivan N. Adamič

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 31

Išče se

kapitalist

ki bi bil pripravljen vložiti večji znesek v obliki posojila ali kot družabnik v vpeljano kemično tvornico v svrhu večje kapacitete. Obrestovanje in garancija dobra. Ponudbe pod „KAPITAL“ na anočno družbo

Aloma Company Ljubljana, Kongresni trg 3.

Ugodna prilika.

Ker sem preobložen s posli osobito radi nameravane gradbe večje elektrarne, prodam prav dobro vpeljane podružnice (trgovine z mešaním blagom) na Bledu, v Goričah (z 2 hišama) in v Šenčurju.

Reflektantje naj stavijo pismene ali ustmene ponudbe naravnost na moj naslov

Eduard Dolenc

imetnik tvrdke Franc Dolenc, Kranj.

Butonia d. d.

tovarna gumbov, roženih in kovinskih izdelkov ZAGREB,

Horvaćanska cesta 29.

Gumbi

Glavniki

Ustniki

Pipe

Okovi za pohištvo

Okovi za konj. opreme

Kasete za brivske potrebšćine

Livarna

Galvaniziranje

Stiskalnice

Kranjska hranilnica v Ljubljani

obrestuje od 1. januarja 1923 vse vloge po čistih

5%

Rentni in invalidski davek plačuje hranilnica sama za vlagatelje.

Kranjska hranilnica.

Knafljeva ulica 9.

Specialitete: Poročne opreme.

Opreme za novorojenčce.

Perilo za dame in gospode

prilpote in najfinejše kakovosti izdeluje najceneje

tvornica M. Aléšovec,

Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 1.

Raznovrstno perilo vedno v zalogi. — Prilčno za božična darila.

Generalna popravila avtomobilov!

Predelovanje in izdelovanje novih karoserij, lakiranje in poniklanje.

Prodaja specialiteti:

STEYR avtomobili, angleški B. S. A. motorji in bicikli, nadalje francoske MICHELIN „GABLE“ pnevmatike, ameriški VACUUM olje, mast, bencin in garaziranje avtomobilov. Strokovno solidno delo in zmerne cene.

JUGO-AUTO d. o. o., LJUBLJANA, Dunajska cesta št. 36.

Kaj si beliš glavo!

kaj bi kupil svojim dragim za Božič
in novo leto; prazna skrb, pojdi k

JOSIP PETELINC-U
LJUBLJANA, Sv. Petra nasip št. 7.

Tam dobiš vse, kar je koristnega za dom in obrt. Prikljubljene in povsod zahtevane šivalne stroje „GRITZNER“ v veliki izbiri za domačo in obrtno rabo. Vse potrebščine za krojače, šivilje, čevljarje in sedlarje, galanterijsko, modno in toaletno blago, po zmerani ceni na veliko in malo.

Lesno volno

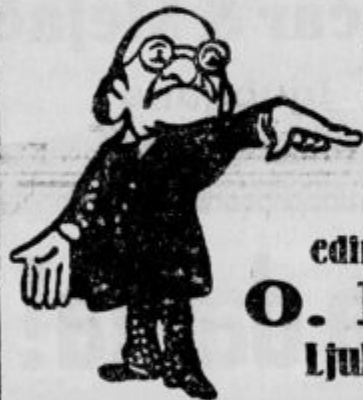
proizvaja in nudi s svojega skladišča v vsaki množini in kakovosti

VILA D. D.

Telefon: 3-67

Brzjavke: za industrijo in trgovino z lesom
„VILA“ Zagreb, Savska cesta 89

ZA REKLAMNE CENE

se prodaja narejena
obleka za moške,
ženske in otroke,
tudi kožuhovina in trikotaža

edino le v največji trgovini

O. Bernatovič
Ljubljana, Mestni trg 5-6.

Jugoslovanski kreditni zavod

registrovana zadruga z omejeno zavezo v Ljubljani Marilni trg št. 3 ob Ljubljani

PODRUŽNICA V MURSKI SOBOTI

obrestuje hranilne 51/2% čistih, brez odbitka rentnega in vlog na knjižice po 51/2% invalidskega davka. Večje vloge z odpovednim rokom in vloge v tekočem računu se obrestujejo tudi višje po dogovoru. Cek. rač. št. 11.323.

Stavbeno podjetje

IVAN OGRIN

Ljubljana, Grubarjevo nahr. 8

Prevzemajo se vsakovrstne gradnje. Naprava načrtov, stroškovnikov. — Tehnična mnenja in ocenitve.

Delo solidno in hitro. cene nizke.

Telefon številka 426.

Razno perilo

za gospode, dame in deco priporoča trdka

A. & E. Škaberne Ljubljana Mestni trg 10

JETIKA!

Dr. Pečnik ordinira za jetične izven torka in petka vsaki dan v St. Jurju ob južni žel. pri Celju. Čitajte njegove 3 knjige o jetiki.

Gumbe

iz blaga za plašče, kostume in obleke izdeluje v vseh vrstah po najnižjih cenah trdka

A. Kastrevc & Co

Ljubljana, Dunajska cesta 17, I. stopnišče.

Kolesa

Vam prenovi in strokovno shrani

preko zime

ob malenkostni pristojbini trdka

J. GOREC, Gosposvetska c. 14.

FRAN KOLAR

nadsvetnik fin. ministrstva v o. PISARNA

za pravne svete in zastopstvo v finančno upravnih zadevah:

ZEMUN, Markovičeva ulica 2.-II. Brzjavke: KOLAR, Zemun, Telefon 116.

Zastopa in posreduje v finančnih in v upravnih zadevah pri vseh ministrstvih, uradih, oblastih in konzulatih, kakor pri prošnjah, pritožbah, spornih in kazenskih carinskih zadevah, davkih, monopolih, trošarinah, pristojbinah, koncesijah, vizumih, opcijah, drž. dobavah itd.

Tudi Vi se boste prepričali,

H. Suttner.

lastnik

Henri Maire

v Ljubljani 2

da je v Vašo korist, ako naročite najprej bogato ilustrirani katalog trdke **H. SUTTNER** (imetnik Henri Maire) v LJUBLJANI št. 2 preden se odločite za nakup. Ta katalog Vam bo svetoval resnično dobre ure special. znamke „IKO“ iz lastne tvornice v Švicah kakor tudi druge dobre žepne ure, zapestne ure, svetilne in stenske ure, verižice, prstane, zapestnice, uhane, namiz. orodje. Dalje: Kristna in birman. darila in vso zlatarino in srebrnino pa tudi porabne predmete, kakor škarije, nože, britve, lesostrižne in brivske stroje, doze za tobak, svačke in smodne steklorezce, prižigalnice, denarnice kufarje dobro in ceno naravnice kufarje dobro in ceno pri trdkah.

Abadie

cigaretni papir

in stročnice z novo banderolo Monopolne uprave se dobiva zopet pri glavni zalogi

A. Lampret, Ljubljana, Krekov trg 10. — Istotam se dobi tudi konceptni in ovojni (Pack) papir.

Neveste!

Zaloga pohištva — lastna tapetniška delavnica.

Od navadne do najfineje opreme! Cene dnevne.

Brata SEVER, Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 13 (Kolizej).

ŠIVALNI STROJI

najboljši nemški fabrikat, z 10 letnim jamstvom, v večji izbiri, vedno na zalogi, kakor tudi: Klobuki, gotova obleka, gamaše in razno manufakturno blago. — Cene primerno nizke. — Se v ljudno priporočam.

L. REBOLJ v Kranju.

LOKOMOBILE

Wolf, Lanz Shuttleworth od 20—350 HP.

Naprave na sesalni plin

Deutz, H. A. N. Körting, Köln-Ehrenfeld od 16—140 HP.

Dobavljive takoj od skladišča z jamstvom na obratno sposobnost. **Maschinenfabrik J. Gosztanyi, Wien VII., Stiftgasse 7.** Fabrik Mödling bei Wien.

»Pri nizki ceni«

»Pri nizki ceni«

IGNAC ŽARGI,

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 3

Priporoča veliko zalogo raznega perila, posebno ZIMSKIH POTREBŠČIN, jopic, srajc, hlač, rokavic, nogavic, otroške volnene obleke, kapic itd., PO ZNIZANIH CENAH. — Posebno priporočljivo za Božična darila.

Najboljši so pravi AMERIKANSKI in angleški

SINGER-šivalni stroji

Singer-igle in nadomestni deli.

LASTNA MEHANIČNA DELAVNICA

Singer-olje sukanec svila itd.

PRODAJA NA OBROKE

— Singer-šivalni stroji Bourne & Co New York —

CENTRALA za kraljevino SHS Zagreb, Maruličeva 5. — Podružnice:

LJUBLJANA, SELENBURGOVA UL CA 3.

Zagreb, Karlovac, Varaždin, Osijek, Vinkovci, Bjelovar, Brod n/S, Subotica, Novi Sad, Maribor, Sarajevo, Mostar, Banjaluka, Tuzla, Dubrovnik, Podgorica, Beograd, Kruševac, Niš, Skoplje, Veleš, Bitolj, Kragujevac, Zaječar i Stip. — Zastopstva so v vseh večjih krajih.

GORNJERADGONSKA OBČINSKA OPEKARNIŠKA PODJETJA v ČERESNJEVCIH in BORECIH (prej last mesta Radgone), naznačajo, da imajo pri svojem opekarskem podjetju v BORECIH, postaja Kreživci pri Ljutomeru, naprodaj še večjo zalogo zelo dobro in trpežno izdelanih in ožganih raznih

opekarskih izdelkov

kakor: Zarezno strešno opeko (Strangfalz); bobrasto gladko strešno opeko; vse vrste žlebakov; izborno žgano ročno in strojno zidno opeko; luknjasto (zelo lahko) zidno opeko, pripravno za med- in nadzidje; opeko za tlakovanje govejih hlevov (lasten patentirani izum); drenažne cevi v vseh potrebnih dimenzijah, kakor tudi razne strešne nastavke in okraske — vse po zmernih dnevnih cenah.

V našem opekarskem podjetju v BORECIH, katero je eno izmed najmodernejših in najpopolnejših podjetij te vrste sploh v Jugoslaviji, se izdeluje opeka tudi skozi celo zimsko sezono.

Pojasnila daje in sprejema vsa naročila edino le **Centrala občinskih opekarskih podjetij v GOR. RADGONI.**

Objava.

Mestna hranilnica ljubljanska naznanja, da vsled dovoljenja nadzorstvene oblasti sprejema poleg hranilnih vlog na knjižice, katere od 1. januarja 1923 dalje obrestuje po čistih

5%

tudi vloge v tekočem računu,

ki jih obrestuje proti odpovedi tudi višje. Kakor za vloge na hranilne knjižice, jamči tudi za vloge v tekočem računu mesto Ljubljana z vsem svojim premoženjem in vso davčno močjo.

Stanje hranilnih vlog 320 milijonov kron.

Mestna hranilnica ljubljanska
Prešernova ulica št. 3.

Underwood

pisalni stroji so najboljši

Zahtevajte ponudbe!

THE REX Co.

LJUBLJANA

Tel. 268 - Gradišče št. 10 - Tel. 268

Opalograph

razmnoževalni aparati so svetovnoznani

Zahtevajte ponudbe!

Ustanovljeno

1
8
6

C. J. H.

ga'oše hlače
sviter čepice
gameše brisice
rokavice modrčki
steznike dokolenke
nahrtnike žepne robce
nočne srajce perje in puh
snežne čevlje vezene robce
vezeno terilo svilnate robce
povojni, gama-e kopalne plašče
damske jopice jutranje čepice
volnene jopice volnene čepice
otroške oblečke ovrtnike, manšete
gumbe za manšete kombineže za dame
batistasto perilo flanelaste srajce
naramnice, podveze predpasnike za dame
športne potrebščine volnene trikot-krila
volnene tricot-hlače moške volnene jopice
otroške Tetra-perilo fine otroške vozičke
moške športne čepice svileni spodnja krila
kuhinjski predpasniki velika izbira kravat
volnene in svilene šale pristno Jäger-jevo perilo
ceje opreme za novorojence predtiskarija za ročna dela

Prepričajte se o cenah v mojih izložbah!

Prepričajte se o cenah v mojih izložbah!

C. J. Hamann, Ljubljana, Mestni trg 8

Iščemo za stalno službo

elektrika

z večletno prakso za cestno omrežje, po možnosti izvežban v instalacijah po zgradbah, kot upravitelj mestnega omrežja.

Istotako iščemo

2 ali 3 mlade inštalaterje.

Ponudbe naj se pošljejo s prepisi spričeval in pa zahtevo mesečne plače upravi ELEKTRICNE CENTRALE VALJEVO. 5389

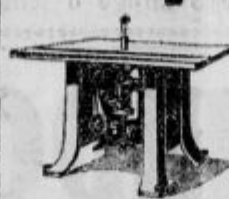
Louški blagor.

Od 16. t. m. naprej je v moji restavraciji otvorena, na novo opremljena

louska soba

Ki je izvršena po načrtih in lastnih umetniških slikah našega domačega umetnika in poznanega louca g. P. Zmitka, na razpolago vsem loucem, ki žele uživati v mestu gozdno-louško razpoloženje.

PETER KOŠAK, restavracija, Krekova trg 11.

Polnojarmeniki

Stroje za žage in obdelavo lesa, vsakovrstne, naj-novejše konstrukcije dobavljamo tako po najnižji ceni iz ugodnih skladišč

WELKERWERKE

WIEN XIII., Breitenseerstrasse Nr. 56.

Za Božič**Za Božič**

Velika izbira različnih bombonov, keksov, čokolade, českov za božično drevo od najpreprostejših do najfin. vrst.

Na novo došla specialiteta

"ORION"

pri tvrdki

JOSIP VITEK

trgovina s kandi

Ljubljana, Krekova trg 8

zraven Mestnega doma.

Samo na debelo.

Dioničko društvo

preje Škodo zavodi v iznu

(spojeni z „Sjedinenim tvornicama strojeva d. d. preje Skoda, Ruston Bromovsky i Ringhoffer“). CENTRALA: PRAGA-SMICHOV. Tvornice: Plzen, Doudlevoce, Nyrany, Kralj. Gradec, Smichov.

Surovi, napol izdelani in popolnoma izdelani predmeti iz litega železa in litega jekla kovani deli, vse v največjih dimenzijah in težah za vso industrijo, železna ce, rudnike, porobrodstvo itd. — Odliki iz vseh kovin in elektro-jekla. — Zonasta koleca („Citrcen“, „Maag“ itd.), peresa vseh oblik in vrst, nakovalna, precepi na vijaki (Schraubstöcke), ključ z vijaki itd. — Železne konstrukcije in dvigala. — Parni kotli vseh vrst. — Lokomotive in tenderji za normalni tir. — Parni stroji na plin in nafto, stroji za hlajenje in izdelovanje ledu. — Stroji za orodje, hidrauliške stiskalnice, parna kladila, mlika, kompresorji, traktorji, vozilne avtomobilne delavnice, moorni in parni plugi, lokomobile na bencin in valji za valjanje ces. — Separatorji za mleko, Tiskarski stroji itd. — Popolne strojne opreme za tovarne sladkornja, rafinerije, tvornice spirita, tvornice mila, sušilnice, pivovarne, tvornice slada, bladilnice, tvornice ledu, klavirice, rudnike, rudokope in valjane mlince, ladjedelnice, pomorske in rečne parobrode, električne centrale itd.

Propekti in proračuni na zahtevo.

Zastopstva: Zagreb, Sajmište Zgrada, Export — Import d. d.

Telefon 14-97. — Beograd, Zorina ul. 62. — Telefon 5-78.

Inserirajte v „Slovencu“!

Največja zaloga vsakovrstnih oblek za gospode, dame in otroke

Šelenburgova ulica št. 3
na vogalu Knafove ulice**Gričar & Mejač**

Ljubljana

Božična in novoletna darila!

Vsakovrstne preproge v raznih vel kostih, kakor tudi na metre. Bogata izbira zastorov, barvastih in belih. — Posteljno perilo, rjuhe brez šiva, gradl za žimnice in blazine, nanking za pernice, flanelaste in volnene odeje, dalje šivane odeje iz klota, kretona, volne in svile. — Različni beli in barvast namizni prtji, kakor garniture za 6 in 12 oseb, platnene in trolir brisače itd.

Različno sukneno, volнено in svileni blago za damske obleke v zelo bogati izbiri, dalje perilno blago za bluze, predpasnike in domače obleke. — Črno in modno suknjo v najnovjših vzorcih za salonske, promenadne in športne obleke površnike, pilerine in zimске suknje. — Vsakovrstni šifoni, batisti in celirji za spodnje perilo, in sicer od najcenejše do najfinejše vrste. — Svileni in volneni šali, ogrinalke, robci itd.

Perilo za dame in gospode, izgotovljeno iz najfinejšega šifona, batista in celirja. Otroško perilo za dečke, deklice in dojenčke. Predpasniki iz kretona in klota, bluze iz svile in etamina. Največja izbira florastih, volnenih in svilnenih nogavic, dokolenic in gamaš. Patentne nogavice vseh velikosti, vsakovrstne triko in glave rokavice za dame in gospode, ovrtniki in kravate. Razne majice in sviterji, športno perilo itd.

A. & E. Skabernè

Ljubljana, Mestni trg št. 10

Zahtevajte

Zahtevajte

„Medicinal konjak“

z znamko Alko-modri križec in najfinejše krem likerje!

„Alko“ Ljubljana-Kolizej.

Slovenska banka

CENTRALA

v Ljubljani v lastni palači, Stritarjeva ulica št. 9.

Plačuje najvišje obresti na vložne knjižice in na vloge na tekočih računih.

Podružnice:

Novi Sad, Dolnja Lendava, Lutomer, Maribor, ekspozitura: Vrhnika.

DELNIŠKA GLAVNICA: K 30.000.000—

REZERVNI ZAKLAD NAD K 6.000.000—

Se priporoča za izvršitev vseh bančnih poslov pod najkulantnejšimi pogoji.